

L I E T U V I Ų

DIENOS

JUOZAS B. LAUČKA, ATEITININKŲ FEDERACIJOS PIRMININKAS

LITHUANIAN DAYS
DECEMBER 1979

1979 M. GRUODŽIO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, CA 90029

Telefonas: 664-2919

1979, gruodis Nr. 10 (299)
December, 1979 No. 10 (299)

Volume XXX
Eina XXX metai

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTO SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN". PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja

REDAKCIŅĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA

Anglų k. Redaktorius / English Editor

Antanas F. Skirius

Leidėjas / Publisher

„Raipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessary reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.“

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį.
Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina \$1.50 Single Copy \$1.50

Prenumerata metams \$15.00 bet kuriame pasauly krašte.
Subscription \$15. per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$25.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

JUOZAS BRONIUS LAUCKA

Juozas Bronius Laucka was elected president of the Lithuanian Catholic Youth Federation—"Ateitis" on October 29, 1979.

J. B. Laucka was born on January 23, 1910 in Brockton, Mass., and taken to Lithuania by his parents before World War I. In 1928, he graduated high school in Panevezys and enrolled at the University of Kaunas to study law, but was unable to complete the program. Subsequently, he received his master's degree in political science from Georgetown University in Washington, D.C.

During these formative years, he participated in activities of the Lithuanian Catholic Youth Association—"Ateitis." Despite discontinuity in residence, he always expressed interest in Lithuania's cultural achievements. He served as officer to numerous Catholic and national/secular organizations in the United States such as the Lithuanian American Council, United Lithuanian Relief Fund, Lithuanian Roman Catholic Federation of America, and the Lithuanian Cultural Institute. He was one of the selected delegates to meet with Franklin D. Roosevelt to obtain assurance on the non-recognition of Lithuania's forcible incorporation by the Soviet Union, and was appointed the resettlement officer in charge of Lithuania's displaced persons.

Much of Lauckas' lifetime work has been in journalism and in foreign service to the United States. He edited for several newspapers (*Darbininkas*, 1930-33; *Amerika*, 1936-45) and, in 1951, was employed by the State Department to edit the Voice of America, Lithuanian Service. His status changed to "foreign service reserve officer" when he was assigned to the Munich Radio Center. From 1953 to 1958, he worked in the same capacity for the United States Information Agency in Munich until transferred to Washington to return to position of editor and deputy chief of Voice of America, Lithuanian Service. In 1966, he was assigned attache to the U.S. Mission in Berlin for a sojourn as radio program officer to Radio Station in the American sector of Berlin. In 1970, he returned again to Voice of America to write and broadcast. He retired last year from foreign service and communication to live in Bethesda, Maryland with his wife, Izabele. His two daughters are married.

(Excerpted from the *Encyclopedia Lituanica*)

ŠVENČIŲ PROGA SKAITYTOJŲ
DĖMESIUI

Šiais metais šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga sveikinimai yra padalinami per du LD numerius: lapkričio ir gruodžio mėn. Tuo būdu galėsime daugiau talpinti skaitymui medžiagos.

Taip pat tolimesnių apylinkių prekybininkų skelbimai dar pasieks prieš šventes.

A. Skirius
leidėjas

TURINYS / CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

	Ps.
<i>Ignas Medziukas</i> Ateininkų sąjūdis	3
<i>Balio Augino eilėraščiai</i> Kalėdų žvaigždė ir nuodėgulys	4
Pasikalbėjimas su naujuoju Ateitininkų Federacijos vadu, Juozu B. Laučka	5-8
Keletas Juozo B. Laučkos biografinių bruožų	8
Kent stipendijų fondui \$6,590	9
<i>Algirdas Gustaitis</i> , Pasikalbėjimas su Marija Gimbutiene	10
<i>Juozas Prunskis</i> , Amerikos lietuvių spaudos šimtmetis	11
<i>Jurgis Jankus</i> , Dubenėlis—novelė	12-13
<i>Vladas Bacevičius</i> , Clevelando lietuvių iliustruota kronika	17

ENGLISH SECTION

Juozas B. Laucka	2
Congressman Derwinski Feted	18
Lithuanian's Donate Encyclopedia to Georgetown University	18
Vilnius University Evolved Out of Cultural Necessity	19
On the Lithuanian Wave Length, by V. Sirvydas	20
Alarm Over Russification Increases	21
Senate Committee Passes Baltic Resolution	21
Lithuanians' Role	21

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Dėl pakilimo popierio kainų, klišių darymo, spausdinimo ir pašto ženklų išlaidų, ir abelnai nenumatytų kitų išlaidų, esame mes priversti kelti Lietuvių Dienų prenumeratą nuo 1980 m. sausio mėn. iki \$18.00 amerikais doleriais, ir iki \$20.00 kanadiškais doleriais.

NOTICE TO OUR SUBSCRIBERS

Due to inflationary expenses in 1979, of necessity, Lithuanian Days subscription rate effective with January 1, 1980, will be increased to \$18.00 per year (in U.S. dollars) and to \$20.00 (in Canadian dollars.) We sincerely hope for your continued support of this publication.

Popiežius Jonas Paulius II su Lietuvos atstovu dr S. A. Bačkiu, Ona Bačkienė ir prelatu Audriu J. Bačkiu Washingtone. (Matyti galva protokolo šefo padėjėjo Mr. Daly).

Pope John Paul II with Lithuanian charge d'affaires Dr. S. A. Backis, Mrs. Ona Backis and Msgr. Audrys Backis in Washington, D.C.

ATEITININKŲ SAJŪDIS

Ateitininkai yra nariai organizacijos, kuri ir atkurta už Lietuvos ribų surado savo veiklos prasmę ir yra užsitikrinusi savo egzistenciją dar ilgiems laikams, nes, besitvarkydama federaciniais pagrindais, apjungia įvairaus amžiaus narius: sendraugius, studentus, moksleivius ir jaunučius. Šios organizacijos užmojis galima būtų trumpai nusakyti: paruošti mokslus einantį jaunimą savo tautos ir žmonijos atnaujinimui, išugdant tvirtą būdą ir jautrią širdį. Ateitininkų pagrindiniai principai yra katalikiškumas ir tautiškumas, taip pat inteligentiškumas, visuomeniškumas ir šeimyniškumas, kurie įgyvendinami užsimojimu "Visa atnaujinti Kristuje, tarnaujant Dievui ir tėvynei." Ateitininkai, pasisakydami prieš kitas tautybes niekinantį nacionalizmą, lygiai kaip ir prieš tautiškumui priešingybę — kosmopolitizmą bei internacionalizmą, skelbia, kad tėvynės meilė yra dorybė. Nesusirišdami savęs su jokia politine partija, pabrėžia laisvės, lygybės, demokratizmo ir solidarumo principus.

Ateitininkų sąjūdžio veikla artėja prie 70 metų sukakties. Jis prasidėjo dar tais laikais, kai Lietuvą slėgė rusų carų priespauda. Organizacijos pradmenų reikia ieškoti Šveicarijoje, Petrapilyje ir Maskvoje, kur telkėsi tautiškai ir katalikiškai apsisprendusi studentija, reaguodama prieš ateistinius ir materialistinius nusiteikimus. Tai buvo ryžtas spirtis prieš nutautėjimą, nukrikščionėjimą ir suburžuazėjimą. (Ar visa tai neaktualu ir mūsų laikams sąlygose, kuriose gyvenam?).

Ateitininkai ėjo visur, kur tik šaukė tautiniai įsipareigojimai. 1918 m. vasario 16 Lietuvos nepriklausomybės akta yra pasirašę trys ateiti-

ninkai: Pranas Dovydaitis, Kazimieras Bizauskas ir Aleksandras Stulginskis. Vykstant kovoms dėl nepriklausomybės, vyresniųjų klasių mokiniai ateitininkai stėjo savanoriais į kariuomenę. Pirmosiose Lietuvos karo mokyklos laidose, kol vyko karai dėl tautos laisvės, apie devyniasdešimt procentų buvo ateitininkai, kurie savo krauju gausiai apšlakstė gimtąją žemę. Štai keletas taurių pavyzdžių:

Leitenantas Jurgis Sideravičius žuvo (1919.VIII.24) prie Antalieptės kovoje su bolševikais. Lt. Serafinas Oželis krito (1919.XI.21) prasiverždamas drąsiu žygiu į bermontininkų užimtą Radviliškio miestą. Lt. Juozas Kumpis, karo lakūnas, bombarduodamas prie Varėnos puolančią lenkų kariuomenę (1920.X.4), buvo sužeistas ir, patekęs į nelaisvę, mirė. Taip pat kovose su lenkais žuvo: Lt. Antanas Matulaitis, buvęs visos Rusijos ateitininkų pirmininkas, (1920.X.17) Varėnos apylinkėse, Lt. Kazys Kuklierius (1920.IX.22) prie Vidugirių, Seinų apskr., Lt. Kazys Matulaitis (1920.XI.22), Lt. Pranas Telksnys (1920.XI.21), abu Giedraičių kautynėse, Lt. Petras Saldukas (1920.XI.22) prie Beržininkų, Seinų apskr. Susirėmime su lenkais (1920.X.16) Valkininkuose buvo sunkiai sužeistas šaulių būrio vadas Vincas Dovydaitis, kuris po trijų dienų mirė Alytaus ligoninėje. Čia išvardinta tik dalis ateitininkų, paaukojusių gyvybes už tėvynės laisvę.

Atkovojus Lietuvai nepriklausomybę, dalis jaunų karininkų ateitininkų liko aktyvioje tarnyboje, gilindami karo mokslus, kiti, išėję į atsargą, tęsė pertrauktą mokslą, kurį baigę užėmė įvairias vietas valstybės tarnyboje ar įsigijo reikalingas profesijas.

Ateitininkų sąjūdis augo ir stiprėjo. Nepriklausomybės saulėlei-

Nukelta į psl. 23

Lietuvos atstovo, dr. S. A. Bačkio,
sveikinimas švenčių proga

Lietuvos pasiuntinybės ir savo vardu
nuoširdžiai sveikinu visus JAV lietuvius
Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1980 Metų
proga.

Reikšdamas dėkingumą spaudai, veiks-
niams, organizacijoms ir pavieniams lie-
tuviams už atodairą ir palankumą Lietu-
vos diplomatinei ir konsularinei tarnybai,
linkiu visiems geriausios sėkmės ateinan-
čiais metais visuose žygiuose Lietuvos ir
pavergtųjų tautiečių laisvės ir teisių rei-
kalais bei asmeniškose užsimojimuose.

Dr. S. A. Bačkis
Lietuvos atstovas

1979.XII.14 d.

ŽENGIANT Į 1980 METUS

Nuo Kristaus gimimo praėjo daug metų,
tačiau jo asmens, jo žodžių, net ir gimimo
minėjimas neprarado reikšmės, nenublėso
minėjimo net išpūdingumas. P. Jonas Paulius
II kalbėjo apie šiandieninį žmogų sakydamas,
kad Kristus gimimo šventė yra diena, kurią
kalinių protuose ir širdyse yra daugiau šviesos
negu bedieviškuose jų tironuose (1979.I.27).

Paskutinio dešimtmečio laiku gyvename ke-
letą ypatingų reiškinų, kol kas dar nepaste-
bimų neįžvelgiantiems už kasdieninio gyve-
nimo rutinos.

Įvairių denominacijų krikščionys gyvena-
me daugiau negu kultūringos tolerancijos
dvasia: gyvename bendradarbiavimo, tikroje
krikščioniškoje dvasioje aiškinimosi ir sieki-
mo apsiungti visiems vienoje Kristaus Baž-
nyčioje.

Ne visų pastebimas, o įdomus žydų ir ma-
hometonų jaunos inteligentijos susidomėjimas
Kristaus asmeniu.

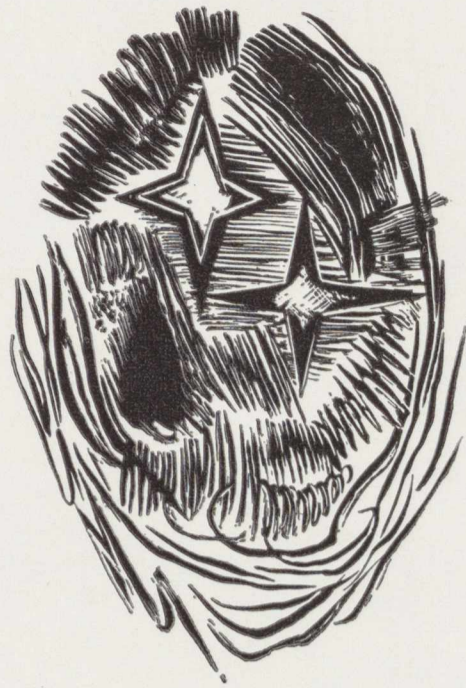
Mūsų laiko jaunime ryškėja ne tiek rasiniai
ar išsimokslinimo laipsnio skirtumai, kiek
jaunimo augančio ir bręstančio Kristaus dva-
sioje ir be jos.

Asmenys, protais ir širdimis žvelgia į visos
žmonijos problemas, vis atviriau pasisako,
kad žmonijai būtinų teisingumo, darnos, lais-
vės sunku tikėtis be Kristaus, o tampa vis
aiškiau, kad tai pasiekama siekiant Kristaus
žodžio ir dvasios keliu.

Ateitis yra Dievo, bet ir žmonių rankose.

Linkėdamas laimingų 1980 metų kiekvie-
nam lietuviui, linkiu ir protais ir rankomis
bendradarbiauti su kuriančiais tiesos, teisin-
gumo, laisvės ir Dievo vaikų vardo vertos
žmonijos gyvenimą.

† V. Brizgys

Balys Auginas

Kalėdų žvaigždė ir nuodėgulys

I —

O, Viešpatie,
Kurs uždegei Kalėdų žvaigždę
Žiemos naktų speige,
(Bet palikai širdį žmogaus
Tamsią ir tuščią,
Kaip mano šalies
Apiplėšti namai — —)
Neleisk Angelui šią naktį
Sutrimituoti
Džiaugsmo trimitu,
Nes mano dangus
Bežvaigždės ir šaltas,
Nes mano Tėvynės smūtkeliai
Nužudyti pakelėse,
Ir vieškeliais vaikšto
Pavergtas brolis,
Ir pasalūnas budelis
Sėdi Erodo soste — —

O, Dieve,
Kurs įdėjai
Į mirtingojo lopšį
Dieviško Kūdikio sapną —
Nušviesk Laisvės Žvaigždės
Spinduliais
Mano kenčiančią žemę —
(Čia nėra gimusio Tavo Sūnaus
Gimtadienio —
Vien kančios snaigėmis
Sninga ir sninga — —)

Mano Žemėje jau nebėra
Ramių ir tyliųjų naktų:
Išnykimo dagtim
Paženklinta
Brolių būtis,
Suanglėję gyvenimo metai
Pavirto į kietą
Vergijos degutą — —
Lietuvos atstovas

II —

Argi galiu, Viešpatie,
Giedoti Kalėdų žvaigždei,
Jei širdis — užgesusi žvakė,
Jei esu — smilkstas nuodėgulys
Sudegusiam tėvo sode?
Argi galiu melstis,
Jei ano lūpos
Surakintos
Svetima geležim?

☆

Tik tada,
Kai pražilusių senkapių
Pilnatis
Patekės ramybe ir taika,
Kai žvaigždės čiulbės
Virš žilų pakelės
Smūtkelių,
Kai varpai vartysis
Išdykusiom kregždėm
Saulėto vidudienio padangėje —
Aš palenksiu kelius
Tau, Visagali,
Nuoširdžios padėkos
Maldoje
Prie Gimusio Kūdikio
Lopšio —

O šiandien,
Kai gimsta žemei
Žmogus ir Dievas —
Esu tik užgesęs deglas,
Kurs smilksta vėjuje
Raudodamas:
— Nepamiršk, Teisingasai,
Savo užmirštos tautos
Vaikų! — —

Kalėdų švenčių meilės dvasia tejungia mus
į bendrą darbą Lietuvai ir mūsų tautai, o
Naujieji 1980 metai tebūnie gausesni laimė-
jimais Lietuvos laisvinimo fronte.

Nuoširdūs sveikinimai visiems lietuviams,
kurie savo jėgas ir lėšas skiria Lietuvai.

Amerikos Lietuvių Taryba

Pasikalbėjimas su naujuoju Ateitininkų Federacijos vadu JUOZU B. LAUČKA

“Lietuvių Dienų” bendradarbis Washingtone pateikė keletą klausimų naujai išrinktam Ateitininkų Federacijos vadui Juozui B. Laučkai. Savo pareigas jis pradėjo eiti lapkričio 18 dieną.

Štai to pokalbio santrauka:

— Su kokia nuotaika imatės vadovauti Ateitininkų Federacijai?

— Apskritai, beveik visada žvelgiu į gyvenimą būdamas gerai, optimistiškai nusiteikęs. Naujų pareigų užkluptas turiu šiek tiek abejonių, ar atitekęs įsipareigojimas bus įvykdomas, kaip norėčiau ir ko nuoširdžiai tikisi mano kandidatūrą pasiūlę ateitininkai. Sutikau kandidatuoti, jausdamas preigą atsiliiepti į “gundytojų” rodytą pasitikėjimą. Apgailestauju, kad nesutiko kandidatuoti tie, kurie tikrai geriau atitiko dabarties reikalavimus. Jaučiuosi, kad “užpildysiu” pereinamąjį laikotarpį, po kurio ateis jaunesnis žmogus su šaunia vizija ir patraukliais užmojais.

Laučkų šeima Vabalninke 1930 metų vasarą: sesuo Anelė, tėvai Antanas ir Konstancija (Kemesytė) ir brolis Balys, Juozui Laučkai besiruošiant grįžti į Jungtines Valstybes.

J. B. Laucka with his own family in Vabalninkas, Lithuania in the summer of 1930 before returning to the United States. From left: his sister Anele, parents Antanas and Konstancija (Kemesyte), brothers Balys and Juozas Lauckai.

— Kokia yra dabartinė Federacijos padėtis narių skaičiaus bei veiklos atžvilgiu?

— Prisipažinsiu, kad šiuo metu neturiu tikslių duomenų, nes kalbamės dar pareigų perėmimo išvakarėse. Federacija nuo praėjusios vasaros jau keturlypė. Šalia sendraugių, studentų ir moksleivių sąjungų turime ir sa-

Panevėžio gimnazijos 1923-24 mokslo metų ketvirtos klasės laikraščio “Pirmieji Ziedai” bendradarbiai (iš kairės): Juozas B. Laučka, red. Daumantas Čibas, Bronius Gaižiūnas (vėliau gydytojas, miręs Chicagoje), Povilas Mikšys (teisėjas, dabar gyvena Floridoje); II-je eilėje: Kazys Černiauskas, Povilas Kalkys, Matas Lukšys, Petras Bulkis, Jonas Janulaitis (vėliau karininkas, gyv. Australijoje).

Staff of the fourth year's class' newspaper “Pirmieji Ziedai” at Panevezys High School in 1923-24. From left. Juozas Laucka, editor, Daumantas Cibas, Bronius Gaiziunas (later a doctor who subsequently died in Chicago), Povilas Miksys (later a lawyer, now living in Florida). Second row: Kazys Cerniauskas, Povilas Kalkys, Matas Luksys, Petras Bulkis, Jonas Janulaitis

varankišką jaunųjų moksleivių-jaunučių sąjungą. Narių skaičiumi gausiausi yra sendraugiai. Po to — studentai ir moksleiviai. Organizaciniu atžvilgiu veikliausi yra moksleiviai, nes jie dažniau susirenka, lengviau prisiima įsipareigojimus, greičiau susižavi atliktinų uždavinių svarbumu. Žinoma, moksleivių veiklos spiritus movens dažnu atveju yra jų kuopų ir kuopelių atsidadavę globėjai ir globėjos. Labai daug vilčių teikia ketvirtosios sąjungos

atsiradimas. Tai Federacijos ateities užtikrinimas. Dieve duok, kad jos vienetams nepritrūktų pasišventusių globėjų.

— Kaip Jums atrodo Federacijos padėtis ideologinio susipratimo, religinio atsinaujinimo bei tautinio darbo (Lietuvos laisvės pa-stangose) srityje?

— Nedrįščiau atsakyti labai griežtai, be

Panevėžio J. Lindės-Dobilo vardo Meno kuopos metinio susirinkimo dalyviai 1927 metų gegužės mėn. Pirmoje eilėje sėdi: Daumantas Čibas, Juozas B. Laučka (naujai išrinktas pirmininkas), kun. Julijonas Lindė, Rapolas Šaltenis (buvęs pirm.), Stasys Grigaliūnas ir Bronys Raila.

The Art Club's annual meeting in May, 1927, at Linde-Dobilas high school in Panevezys where J. B. Laucka had just been elected president. Seated, first row: Daumantas Cibas, Juozas Laucka, Rev. Julijonas Linde, Rapolas Saltenis (ex-president), Stasys Grigaliunas and Bronys Raila.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos 1929-30 m. centro valdyba. Sėdi (iš kairės): Elena Sabalytė, kun. prof. Pranas Venckus, SJ, pirm. J. B. Laučka, Elzbieta Urbonaitė (vėliau Simonaitienė); antroje eilėje: B. Bučinskas, Adolfas Damušis, Antanas Masionis, A. Dapkūnaitė (vėliau Karužienė), Kazys Mockus, Antanas Serksnas, Juozas Gratkauskas, A. Kazlauskas.

The Central Committee of the Lithuanian Catholic Youth Association in 1929-30. Sitting (from left): Elena Sabalis, Rev. Pranas Venckus, S.J., President Laučka, Elzbieta Urbonas (later Simonaitis). Second row: B. Bucinskas, Adolfas Damusis, Antanas Masionis, A. Dapkunas (later Mrs. Karuza), Kazys Mockus, Antanas Serksnas, Juozas Gratkauskas, A. Kazlauskas.

jokių dvejojimų, nes tobulybės reikalavimai juk neriboti. Vyresnieji ateitininkai, aišku, tvirčiausi ideologinio susipratimo atžvilgiu, nes jų įsitikinimus užgrūdino ilgametė gyvenimo patirtis, kuri daugeliu atvejų buvo ir labai skaudi. Vyresniesiems atrodo, kad jaunesnioji sendraugių karta, išsimokslinusi jau už Lietuvos ribų, nevisada atspari pagundoms atitolti nuo ateitininkiškosios ideologijos. Tiesa, ateitininkų mokyklą išėjusieji jau Jungtinėse Valstybėse, Kanadoje, Europoje, Australijoje, Pietų Amerikoje, mūsų jaunieji akademikai, kažkaip nesuranda sau jaukios vietos tarp "anų laikų" ateitininkų ir tokiu būdu gal dažnai atrodo atšalę ideologiškai. Bet kai susitinki atskirai su jais, atvirai išsikalbi, tuojau pajunti, kad jie tebėra artimi ankstyvoje jaunystėje juos viliojusiai ateitininkiškai ideologijai — jie ir sąmoningi katalikai, ir susipratę lietuviai, ir draugiškai bei visuomeniškai nusiteikę šviesuoliai. Tik kažkodėl nesiseka palaikyti savitarpy glaudesnių ryšių ir nuolatos pasikliauti neišardomu organizaciniu artimumu. Reiliginio atsinaujinimo mintį ir reikalą labai veiksmingai kelia "Ateities" redaktorius kun. dr. Kęstutis Trimakas — ir žurnale ir lankydamasis kuopose. Šioje srityje gražių vaisių laimi Federacijos Dvasios vadas kun. Stysys Yla, vadovaudamas Padėkos šventės savaitgalio, Kalėdų švenčių ir kitų įvykių proga įvykstantiems specialioms jaunimo kursams. Religinis atsinaujinimas turėtų paliesti labai jautrų klausimą — religinių pašaukimų didesnio skaičiaus būtinumą. Lietuvoje nepriklausomybės metais kunigų semi-

narijų auklėtiniai ir vienuolių — moterų ir vyrų — kandidatai beveik be išimties buvo atėję iš ateitininkų gretų. Žinoma, tada ir ateitininkų skaičius buvo kitoks. Bet ir šian die iš ateitininkų sąjūdžio turėtume susilaukti daugiau religinių pašaukimų.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos konferencija įvykusi 1928 metų liepos 3-4 dienomis Kaune, Zitiečių salėje. Pirmoje eilėje iš kairės: Vladas Vil'amas, Apolonija Sereikytė (dabar Sesuo Augusta, gyv. Putname, Ct.), Juozas B. Laučka (konferencijos vicepirm.), dr. Jonas Pankauskas (konf. pirm.), prel. prof. Pr. Kuraitis, prel. A. Dambrauskas-Jakštas, prof. Pranas Dovydaitis, prof. Kazys Pakštas, Ed. Turauskas, kun. J. Švelnis.

Kiti nuotraukoje atpažistami: Juozas Grušas, O. Urmanienė, Iz. Matusevičiūtė, Ant. Januševičius, L. Tamošauskas, Kazys Kleiva, Vyt. Valiukevičius, A. Tylenis, dr. Č. Pakuckas dr. Kl. Ruginis, poetas Petras Karuža, Vincas Kazlauskas, poetas Aleksys Dičpetris.

Tautiniame darbe ateitininkai reiškiasi labai sėkmingai. Dėmesyje turiu organizuotą ir atskirų asmenų įsijungimą į bendrines organizacijas. Neminėsiu čia vardų, bet kiekvienoje svarbesnės bendrinės organizacijos vadovybėje rasime ateitininkų, atliekančių labai atsakingas pareigas. Man ypač džiugu, kad skubiu žingsniu stiprėjančioje lietuvių jaunimo sąjungoje jaunieji ateitininkai ypač veiksmingai dirba. Kartais net atrodo, kad pajėgieji ateitininkai, vyresni ir jaunesnieji, turėtų ir galėtų šiek tiek daugiau laiko ir sugebėjimų atiduoti ir savo pirminei organizacijai — ateitininkijai.

— Kokie dabar svarbiausi Federacijos uždaviniai ir ko Jūs manot pirmiausia siekti?

— Dar neteko išsamiau pasikalbėti ir pasitarti su naujosios valdybos nariais. Visą gyvenimą organizaciniame darbe buvau įpratęs veikti visų pirma įvairius sumanymus apsvairstęs su artimiausiais bendradarbiais. Naujojon valdybon tuo tarpu įeina kun. prof. Stasys Yla — Dvasios vadas, Jonas Vaitkus — protokolų ir informacijos sekretorius, Milda Grušaitė-Čižiūnienė — išdininkė, Linas Kojelis — generalinis sekretorius, ir Pranas Baltakis — valdybos narys. Visos keturios sąjungos parinks savo atstovus, kurie valdyboje bus referantai savo sąjungų reikalams. Oficialaus posėdžio dar nebuvome susirinkę, tad ir apie uždavinius negaliu formaliai kalbėti.

Tačiau norėčiau pabrėžti kelis savo pasiryžimus, kuriais vadovausiuos eidamas pa-

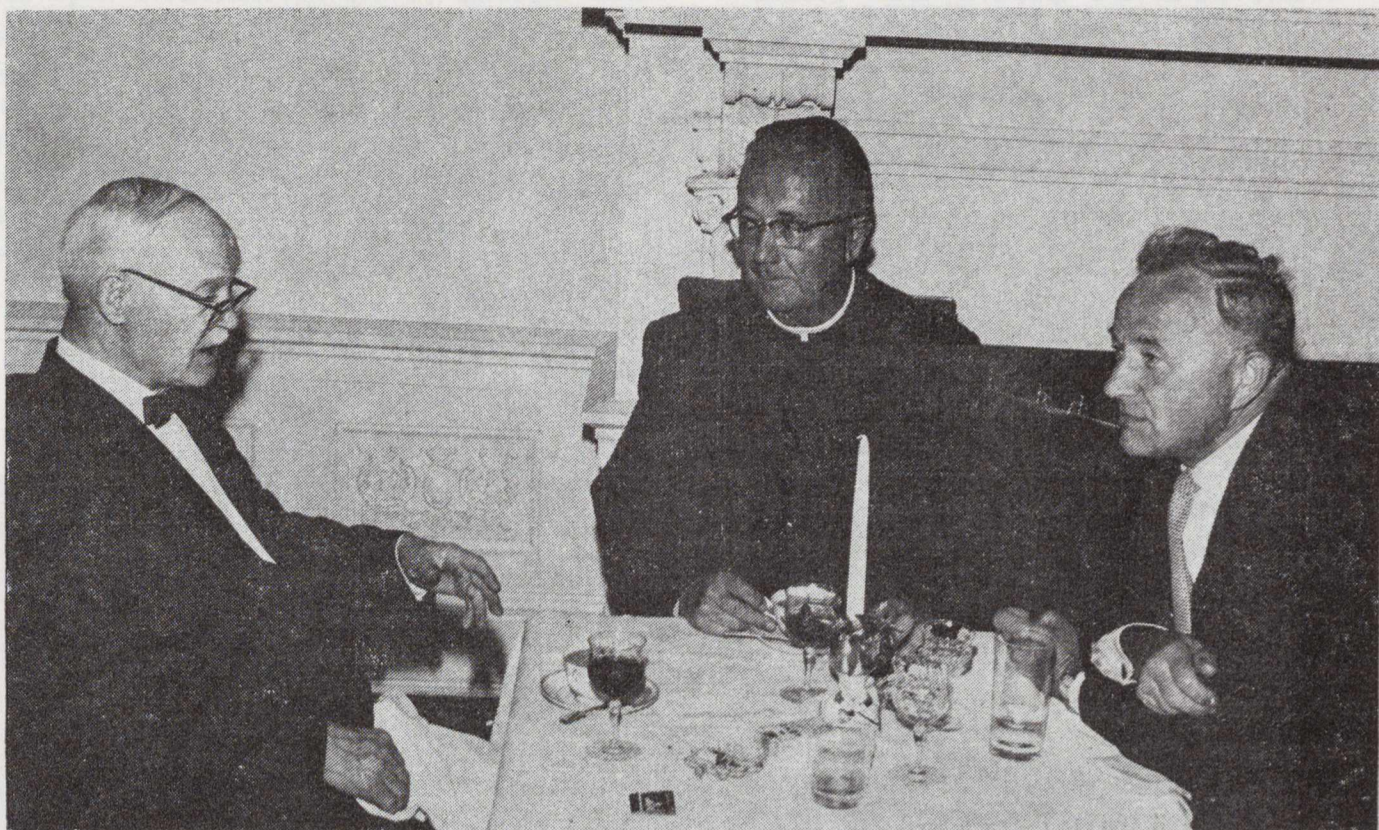
Lithuanian Catholic Youth Association — "Ateitis" Conference in July 1928 at Zitietes Hall, Kaunas. First row, from left: Vladas Viliamas, Apolonija Sereika (now Sister Augusta in Putnam, Conn.), Juozas Laučka (conference vice-president), Dr. Jonas Pankauskas (conference president), Msgr. Kuraitis, Msgr. Dambrauskas-Jakstas, Prof. Pranas Dovydaitis, Prof. Kazys Pakstas, E. Turauskas, Rev. J. Svelnis.

reigas man patikėtame laikotarpyje:

1. Niekada neužmiršti, kad mūsų šūkis ir tikslas įpareigoja visų vienetų vadovybes ir visus Federacijos narius: a. Siekti visa atnaujinti Kristuje, vadovaujantis patvariais krikščionybės principais; b. be atvangos rūpintis išlaikyti pasaulyje lietuvių kalbą, tautines tradicijas ir tautos kultūrą — gyvatinga jėga ir c. daryti visa, kas tik įmanoma, pagrindinėms žmogaus teisėms Lietuvoje ginti, Lietuvos vargams šalinti, Lietuvos laisvės bylai pasaulyje kelti ir Lietuvos nepriklausomybės atstatymo dienai priartinti.

2. Remti ateitininkų įsijungimą ir veiksmingą dalyvavimą bendrinėse lietuvių organizacijose, kurios nėra priešiškos mūsų principams ir kurios siekia Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, lietuvių išlaikymo visame pasaulyje, lietuviui varge pagalbos teikimo ir lietuvių tautinės vienybės.

3. Padėti visose pastangose užtikrinti Lietuvos valstybinio suverenumo diplomatinio atstovavimo tęstinumą.

Pasitarimas Lietuvos reikalais 1963 m. Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtone. Iš kairės: ALTos sekret. dr. Pijus Grigaitis, BALFo pirm. kun. dr. Juozas B. Končius, Juozas B. Laučka.

Lithuanian delegates to Washington in 1963 discussing Lithuanian affairs. From left: United American Council Secretary Dr. Pijus Grigaitis; United Lithuanian Relief Fund President Dr. Juozas Koncius, Juozas Laucka.

Pasitarimas Jurgėlių namuose, Jamaica, N. Y., 1952 m. balandžio gale. Iš kairės: pulk. Kazys Grinius, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. Vacl. Sidzikauskas, "Amerikos balso" lietuvių tarnybos rež. kap. Povilas Labanauskas, Balfo reikalų vedėjas Petras Minkūnas, Juozas B. Laučka, "Amerikos balso" lietuvių tarnybos vedėjas dr. Kostas R. Jurgėla, Lietuvos kons. Vytautas Stašinskas. (Susitiktą prieš pat pulk. K. Griniui ir J. B. Laučkai išvykstant į "A. b." tarnybą Muenchene).

A meeting held at Jurgela's home in Jamaica, New York in April, 1952. From left: Lt. Col. Kazys Grinius; Free Lithuanian Committee President V. Sidzikauskas; Lithuanian Section Voice of America Capt. Povilas Labanauskas; United Lithuanian Relief Fund Manager Petras Minkunas, Juozas Laucka, Lithuanian Section Voice of America Manager Dr. Kostas Jurgela; Lithuanian Counsel-General Vytautas Stasinskas.

Baltijos studentų sąjungos (SELL — suomių, estų, latvių ir lietuvių) 1935 m. konferencijos delegacijų vadovų priėmimas Kaune, Ateitininkų Rūmuose. Pobūvio šeimininkas Juozas B. Laučka, kaip stud. ateitininkų sąjungos pirm. Nuotraukoje matyti: dr. Pranas Dielininkaitis, dr. Petras Karvelis, dr. Pranas Padalis, dr. Juozas Leimonas, prof. Pranas Dovydaitis, dr. Ignas Skrupskelis, Juozas Pažemėnas, Ona Pakštienė, prof. Kazys Pakštas, prof. Juozas Eretas, studentų korporacijų atstovai.

The Baltic students association's leading delegates to the 1935 conference are welcomed at the Lithuanian Catholic Youth Association offices in Kaunas. Juozas Laucka, chairman of the youth club, served as host. Seen in the picture are: Dr. Pranas Dielininkaitis, Dr. Petras Karvelis, Dr. Pranas Padalis, Dr. Juozas Leimonas, Prof. Pranas Dovydaitis, Dr. Ignas Skrupskelis, Juozas Pazemenas, Ona Pakstas, Prof. Kazys Pakstas, Prof. Juozas Eretas and Student's

“Amerikos balso” Europoje lietuviškos tarnybos Muenchene nariai, jos vedėjui J. B. Laučkai išvykstant į Washingtoną 1958 m. sausio mėn. Iš kairės: prof. Stasys Žymantas, J. B. Laučka, Irena Jakštienė, dr. Juozas Sakalauskas, dr. Kajetonas Čeginskas, Vl. Dargis, dr. Pranas Padalis, dr. Vytautas Dambrava, Jonas Stonys ir Alina Grinienė.

Lithuanian staff in Europe for Voice of America led by J. B. Laucka before he transferred to Washington in 1958. From left: Prof. Stasys Zymantas, J. B. Laucka, Irena Jakstas, Dr. Juozas Sakalauskas, Dr. Kajetonas Ceginskas, V. Dargis, Dr. Pranas Padalis, Dr. Vytautas Dambrava, Jonas Stonys and Alina Grinius.

4. Rūpintis, kad visi ateitininkai savitarpio santykiuose, savo organizacijos rėmuose ir kitų organizacijų veikloje laikytųsi juos saistančio draugiškumo principo.

5. Visada atsiminti, kad malda buvo ir yra ne tik atskiro asmens intymus kreipimasis į Dievą, bet ir galinga priemonė prasmingoms pastangoms išprašyti Viešpatį malonių ir atskiram asmeniui, ir savo organizacijai, ir savo mylimai tautai.

— Gal dar norėtumėt pridėti vieną kitą pastabą?

— Norėčiau iš širdies padėkoti “Lietuvių Dienų” leidėjui ir redakcijai už parodytą dėmesį Ateitininkijai, 1980 metų pradžioje sulaukiančiai savo gyvavimo jau 70 metų sukakties.

KELETAS JUOZO B. LAUČKOS BIOGRAFINIŲ BRUOŽŲ

Juozas B. Laučka gimė Brockton, Mass., 1910 m. sausio 23 d. Tėvų parvežtas Lietuvon dar vaikystėje, augo Vabalninke, kur lankė pradžios mokyklą. Gimnaziją lankė Biržuose ir Panevėžyje. Studijavo teisę Lietuvoje, o politinius mokslus Amerikoje (magistro laipsnį gavo Georgetowno universitete).

Visuomeninėje veikloje dalyvauja nuo jaunystės dienų. Ateitininkas nuo 1921 metų. Panevėžyje buvo kuopos ir rajono pirmininkas. Veikė pavasarinikuose. Grįždamas į Ameriką pilietybės reikalais 1930 metų rudenį, Lietuvos pavasarininkų federacijos įgaliotas būti jos atstovu Lietuvos Vyčiams. Priklauso L. Vyčiams nuo 1931 metų. Yra

jų ketvirto laipsnio narys. 1936 m. pavasarį ir vasarą kartu su dr. J. Leimonu aplankė keliasdešimt L. Vyčių kuopų su paskaitomis apie Lietuvos jaunimą ir šalies kultūrinius laimėjimus.

Amerikoje pasirinkęs žurnalizmą profesiniu darbu, keliolika metų dirbo lietuviškoje prie JAV misijos Vakarų Berlyne radijo in-spaudoje. 1930-33 m. buvo Bostono dukart

savaitėje ėjusio “Darbininko” redaktorium (drauge su A. Kneižiu). 1936-1945 metais Brooklyne redagavo savaitraštį “Ameriką”. 1951-1966 m. dirbo “Lietuvos balso”, eidamas lietuviškos tarnybos redaktoriaus pareigas (1952-58 m. vadovavo “Amerikos balso” Muencheno radijo centro lietuviškai tarnybai) 1966-69 m., kaip JAV užsienio tarnybos pareigūnas, buvo paskirtas attache laipsniu prie J.A.V. misijos Vakarų Berlyne radijo informacijos reikalams. 1969-1973 m., grįžęs į Washingtoną, vėl “Am. balso” lietuvių skyriaus redaktorius. 1973 m. vasario 1 d. išėjo

Izabėlė ir Juozas Laučkai su savo vaikais prie kalėdinės eglutės Muenchene prieš 22 metus: sūnus Juozukas, dukros Pranutė ir Izabėlytė.

Izabele and Juozas Laucka and their children, Juozukas, Pranute and Izabelyte, sitting at the Christmas tree 24 years ago in Munich.

Laisvosios Europos ir Laisvės Radijo (Radio Free Europe—Radio Liberty, Inc.) įstaigoje Vasario 16-tosios minėjimas 1978 m. Dalis lietuviškosios tarnybos bendradarbių su įstaiigos direktoriaus pareigas ėjusiu Mr. Walters. Iš kairės: Kęstutis Čerkeliūnas, Alina Grinienė, Mr. Walters, J. B. Laučka, Eglė Juodvalkytė, Mečys Landas, dr. Kajetonas Čeginskas, dabar lietuviškos tarnybos vedėjas.

At the Radio Free Europe-Radio Liberty, Inc. offices on the Feb. 16 Independence Day celebration, 1978. Part of the Lithuanian staff poses with the acting director Mr. Walters: (from left), Kestutis Cerkeliunas, Alina Grinius, Mr. Walters, J. B. Laucka, Egle Juodvalkis, Mecys Landas, Dr. Kajetonas Ceginskas (now Lithuanian Service director).

į pensiją pagal JAV užsienio tarnybos įstatymą. Po to dar dvejus metus talkininkavo "A. b." įstaigai keletą kartų savaitėje. 1975 m. sausio gale pakviestas Laisvės radijo Miunchene lietuviškos tarnybos vedėju, ir tose pareigose išbuvo iki 1978 m. vasaros pabaigos.

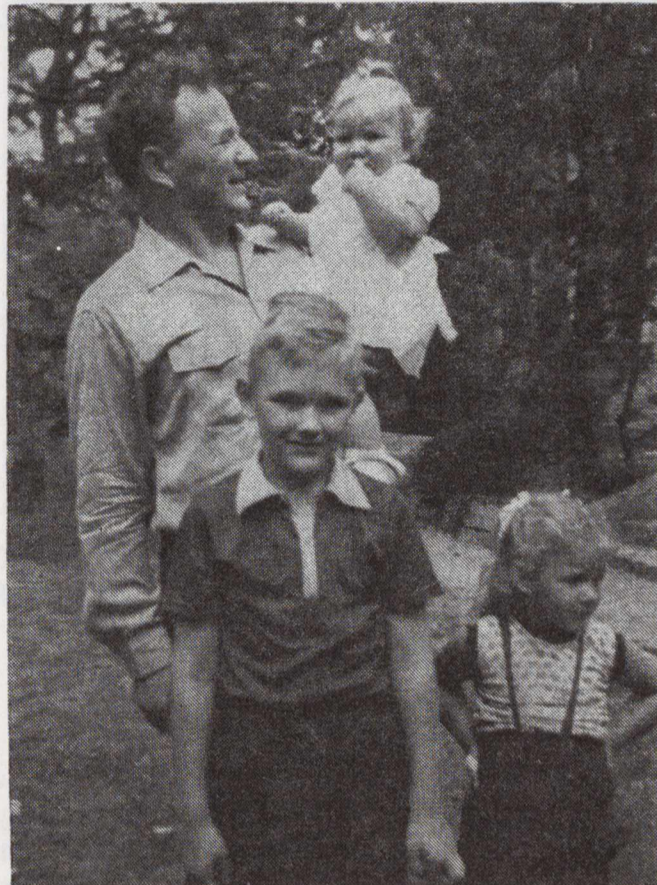
Tiesioginį žurnalistinį darbą Laučka buvo pertraukęs 1945-51 metais, laikinai pereidamas į Balfo centrą ir į Amerikos katalikų pasaulinės šalpos įstaigą — War Relief Services-National Catholic Welfare Conference. Nuo 1945 m. sausio iki 1948 m. rugpiūčio buvo Balfo reikalų vedėjas, o nuo to laiko iki 1951 m. kovo dirbo NCWC įstaigoje New Yorke, tvarkydamas lietuvių tremtinių emigracijos ir įkurdinimo reikalus.

Organizaciniame gyvenime Laučkai teko eiti įvairios pareigos. Ateitininkuose — Panevėžio gimnazijos kuopos ir rajono pirmininkas, Moksleivių sąjungos pirmininkas, Vytauto D. universiteto studentų sąjungos pirmininkas, Sendraugių sąjungos pirmininkas, Federacijos tarybos narys. Kitų organizacijų veikloje: Amerikos Lietuvių Katalikų Darbininkų sąjungos pirmininkas, ALK Studentų ir profesionalų sąjungos pirm., ALK Federacijos pirm., Lietuvių Kultūros Instituto sekretorius, 1939 m. New Yorko pasaulinės parodos komiteto pirmininkas, Amerikos lietuvių delegacijos pas prez. F. D. Rooseveltą 1940 m. spalio 15 narys, ilgametis Amerikos Lietuvių Tarybos narys, Balfo valdybos ir direktorių tarybos narys, Lietuvių Katalikų Susivienijimo vicepirmininkas (nuo 1978 birželio). JAV Lietuvių Bendruomenei priklauso nuo jos įsisteigimo dienų. Keletą metų yra buvęs Amerikos katalikų vyrų tarybos vykdomojo komiteto narys.

Ateitininkų Federacijos vadu išrinktas 1979 m. spalio 28 d., o pareigas pradėjo eiti lapkričio 18 d.

Laučkų šeima gyvena Bethesdoje, Marylande, Washingto priemiestyje. Jo žmona — Izabelė Mocejūnaitė, gimusi, augusi ir moks-

lusėjusi Rochesteryje, N. Y. Laučkai išaugino dvi dukteris. Abi baigė universitetą magistro laipsniais. Duktė Pranutė, ištekėjusi už adv. Rimo Al. Domanskio, gyvena Chicagoje; ten yra vienos mokyklos psichologė. Duktė Izabelė gyvena netoli tėvų ir yra vienos vidurinės mokyklos mokytoja ir bibliotekos vedėja (Marylando valstijoje).

Juozas B. Laučka sodnelyje Muenchene su savo vaikais: Izabelyte, Juozuku ir Pranute (1952 m.).

Juozas Laučka with his children, Izabelyte, Juozukas and Pranute in the Munich garden in 1952.

KENT STIPENDIJŲ FONDUI \$6,590

Neo Lithuania korporacijos šventėje lapkričio 17 d., Lietuvių namuose, dalyvavo apie 250 svečių. Meninę programą atliko ir šokiams grojo jų orkestras iš Chicagos. Šventei vadovavo dr. V. Stankus. Apie Kent universiteto lituanistinį skyrių kalbėjo meno ir mokslo fakulteto dekanas dr. R. O. Butler, į šventę atvykęs su lietuviams pažįstamu pro. Cadzow. Neolituanių iniciatyva buvo užsimota Kent universiteto Lituanistinių studijų fondui suteikti paramą, kurią sutiko remti Atėities klubas, Giedros korporacija, Plienai, akademinė skautija, Jaunimo sąjunga ir Neo akademinė skautija, Jaunimo sąjunga ir Neo

Šventėje tam fondui, kuris turėjo tik apie \$7,000, buvo surinkta nauji \$6,590, kuriuos sudėjo: drė Elena ir dr. Viktoras Čeičiai — \$5,000, dr. V. Stankus — \$350, dr. A. Idzelis — \$300, Neo Lithuania Clevelando skyrius — \$150, dr. H. Brazaitis, dr. D. Degešys, R. Bridžius, A. ir T. Kalvaičiai ir I. Stankus — po \$100, V. Benokraitis — \$50, R. Armonas, P. Karalius, V. Knystautas, B. Maželis, dr. A. Nasvytis, J. Nasvytis, M. V. Nasvytis, S. Lazdinis, A. Raulinaitienė, Č. Šatkus ir V. Valys — po \$20, J. Kubiliūnas ir G. Natkevičienė — po \$10.

Kent State universitete jau septinti metai veikia 14-kos valandų lietuvių kalbos kursas. Keturi studentai ten jau yra išėję magistro programą ir vienas gavęs daktaro laipsnį. Iš auginamo fondo nuošimčių duodamos lituanistiką studijuojantiems stipendijos. Fondo tikslas sukelti \$50,000. (Iš "Mūsų žingsniai")

PATAISYMAS

J. Audėno kalboje, pasakytoje apie velionį dr. M. Devenį, išspausdintoje LD spalio nr., praleista, kad dr. M. Devenis paskyrė lietuvių spaudai leisti \$100,000.

Detroito jaunimo choras, "Šilainės" šokių grupė ir dramos grupė 1979 m. gruodžio 1 d. pastatė Detroitė veikalą "Sekminių Vainiką."

Photo: J. Urbonas

The Detroit youth choir, folk dance group and drama group performed an evening concert entitled "Sekminių Vainikas" in Detroit on December 1, 1979.

PASIKALBĖJIMAS SU MARIJA GIMBUTIENE,

Dr. Marija Gimbutienė, Kalifornijos universiteto Los Angeles profesorė, plačiai žinoma archeologė ir mitologė, neseniai grįžo iš ilgokos kelionės po Europą. Manau, daugeliui lietuvių būtų įdomu sužinoti apie kelionės tikslą ir rezultatus, kurie atskleis daugelio tūkstantmečių istorijos paslapčių, glūdinčių žemėje.

— Miela Marija, kur buvai išvykusi ir kaip ilgai užtrukai?

— Du mėnesius vadovavau archeologiniams kasinėjimams pietų-rytų Italijoje. Ten jau trečius metus tyrinėju ankstyviausią Italijos civilizaciją iš šešto tūkstantmečio pr. Kristų (ne šimtmečio pr. Kr.). Šįmet teko surasti ir paleolitinę gyvenvietę. Šiais kasinėjimais Italijoje pabaigiau 12 metų tyrinėjimų seriją, beieškant Europos civilizacijos pradmenų septintame ir šeštame tūkstantmetyje pr. Kr. Tačiau šios vasaros pats svarbiausias mano tikslas buvo tarptautinis indo-europiečių studijų kongresas, kuriam vadovavau ir jam ruošiaus bent porą metų.

— Koks tai mokslininkų sambūris?

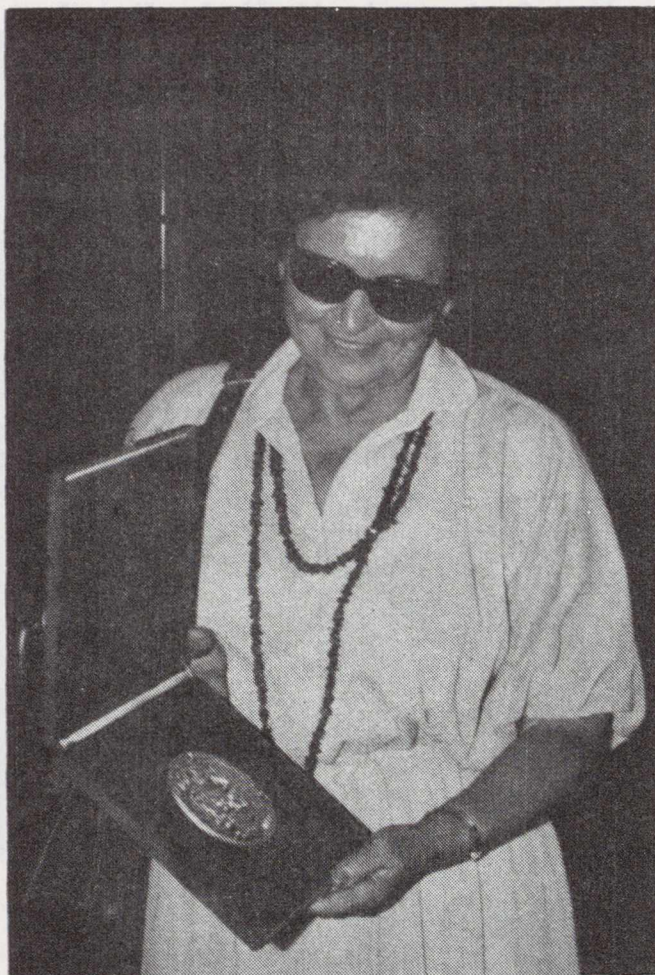
— Tarptautinis, viso pasaulio, iš JAV, Kanados, vakarų, centro ir rytų Europos, Sov. Sąjungos, Japonijos ir Izraelio. Jame dalyvavo archeologai, istorikai, antropologai, lingvistai, mitologai bei religijų istorikai. Konferencijos tema buvo "Europos kultūros keitimasis tarp 4500 ir 2500 metų pr. Kristų." Į suvažiavimą dėl to buvo kviečiami tik specialistai su iš anksto paruoštais darbais.

— Kur suvažiavimas vyko? Kokia suvažiavimo aplinka?

— Suvažiavimas vyko Dubrovniko, Jugoslavijoje, tarp-Universitetiniame Konferencijų Centre ant Adrijos jūros kranto, šalia 16-tojo šimtmečio miesto, seniau vadinto **Ragusa**. Geresnės aplinkos sunku būtų ir tikėtis. Kadangi kongresas vyko š. m. rugsėjo 12-17 d, oras buvo labai palankus. Daug kas iš dalyvių spėjo pasimaudyti ir pasivaikščioti, o vakarais apsilankyti koncertuose ar restoranuose.

— Kodėl tokia tema buvo pasirinkta?

— Mano įsitikinimu šita tema — Europos kultūros transformacija tarp 4500 ir 25000 pr. Kr. — yra esminė Europos civilizacijai suprasti. Kas pasidarė, kai iš rytinių stepių pradėjo ant arklių brautis pastoralistai į sėklių žemdirbių kraštus, be studijų sunku būtų suprasti, iš kur Europoje atsirado arklys, smogiamieji ginklai, patrilinearinė, patriar-

Už nuopelnus Italijai dr. Marija Gimbutienė Italijos valdžios buvo apdovanota Manfredi medaliu, atžymint jos atradimus Scaloria urve prie Manfredijos, pietų-rytų Italijoje, 1979.

For her scientific discoveries in Italy, Marija Gimbutas was awarded the Manfredi Medal by the Italian government in South-east Italy in 1979.

chalinė socialinė sistema, vyriškieji dievai (tokie, kaip Perkūnas, Dievas ir Velnias...). Šių įsiveržimų tame laikotarpyje buvo bent trys ir jie palaipsniui likvidavo klestinčios senosios Europos civilizaciją, išskyrus Egėjaus ir Viduržemio jūros srityje. Kitais žodžiais kalbant, šis kongresas buvo skirtas indo-europiečių atėjimo į Europą ir į Turkiją klausimui.

— Ar buvo pakviesta lietuvių mokslininkų iš okupuotos Lietuvos ir ar jie dalyvavo?

— Buvo pakviesta dr. Rimutė Rimantienė, bet, deja, jai nedavė leidimo išvykti. Neišleido ir mokslininkų iš Ukrainos, nors visiems jiems kelionės buvo apmokėtos iš anksto. Kiek girdėjau, visiems neišvažiavusiems buvo didelis smūgis, nes neleidimas buvo praneštas tik tada, kai lagaminai buvo jau sukrauti.

— Ar suvažiavimo temos apimtyje buvo paliestos mums rūpimos temos?

— Temos, be abejonės, liečia ir mūsų protėvių kultūros išsivystymą. Baltų giminių susikūrimo klausimu, lietuvių ir latvių mitologija bei kalba dažnai buvo paliesti diskusijose. Galite tikėti, kad tokiomis progomis aš pasistengiu operuoti baltiškąja/lietuviškąja medžiaga.

— Ar esi numačiusi parengti studiją ar knygą apie šios mokslinės kelionės patyrimus?

— Žinoma, Kasinėjimų rezultatai išeis atskiru tomu (tai bus ketvirtasis mano tyrinėjimų pietų-rytų Europoje tomas) **Monumenta Archaeologica** serijoje, kurią Kalifornijos Universiteto Archeologijos Institutas leidžia. Tarptautinio kongreso darbai išeis keliais tomais **Journal of Indo-European Studies** serijoje, Washingtone.

— Kas finansuoja tokius darbus?

— Fundacijos, į kurias kreipiamasi. Kno-krečiai, mano kasinėjimus ir kongresą finansavo National Science Foundation, Ahmanson Foundation, Duke Fund, ir University Expeditions Program.

Dėkoju gerbiausiai prof. dr. Marijai Gimbutienei už pasikalbėjimą.

Dar daugiau dėkoju už didžius mokslinius tyrinėjimus, darbus ir vertingus raštus, aiškiant senąją europiečių praeitį. Tokiu būdu net svetimieji daugiau ir tiksliau sužino apie lietuvių tautą ir senąsias mūsų tautos gentis.

Algirdas Gustaitis

"LIETUVIŲ DIENOSE" GAUNAMOS KNYGOS

□ **RINKTINĖS MINTYS.** Sudarė kun. dr. J. Prunskis. Žymiųjų pasaulio žmonių — mokslininkų, menininkų, vadų, valstybininkų ir kt. pasakymai, aforizmai. Neišsemiamas turtas paskaitininkams. 326 p. Nominalinė kaina \$4

□ **SMULKIOJI TAUTOSAKA.** Sudarė J. Mingirdas Puikūnas. **Mįslės.** Tinka ir Litanistinėms mokykloms. Kaina \$3.00

□ **DAŽYTAS VUALIS.** Pasaulio garsaus rašytojo W. Sommerset Maugham romanai, pagal kurį susuktas filmas "Septintoji nuodėmė" Lietuvių kalbon vertė Stp. Zobarskas. Kaina \$3

□ **MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS.** Parašė Vytė Nemunėlis; iliustravo spalvotais piešiniais V. Stančikaitė. Tai gražiausia ir labiausiai skaitoma knygutė vaikams Kaina \$4.00

□ **LIETUVA — EUROPOS NUGALĖTOJA.** Lietuvos laimėjimai iki krepšinio meisterio Europos pirmenybių. Iliustruota. Sudarė A. Gustaitis. Tinka jaunimui. Kaina \$2.50

□ **ŽAIŽARAS.** Pasaka mažiems, teisybė dideliems. Parašė Daumantas Čibas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė. Kaina \$2.00

□ **KETURKOJIS UGNIAGESYS.** Parašė D. Brazytė-Bindokienė. Iliustravo Zita Sodeikienė Mažiesiems. Kaina \$2.00

□ **VYSKUPAS IR VELNIAS.** Rašytojo Igno Šeinaus pomirtinis naujų apsakų rinkinys. Apie 200 psl. Kaina \$3.00

AMERIKOS LIETUVIŲ SPAUDOS ŠIMTMETIS

Kun. dr. Juozas Prunskis

Spaudos draudimo laikotarpiu, ypač antroje XIX amž. pusėje, JAV-se nebuvo palankių sąlygų kurtis ir plėstis lietuviškiems laikraščiams. Nors čia buvo pagrindinė sąlyga, kurios trūko caro valdomoje Lietuvoje, laisvė, tačiau nedaug tebuvo lietuvių, kurie ja spaudos srityje būtų galėję plačiau pasinaudoti. Emigruodavo, tiesa, energingiausias elementas, tačiau daugiausia varguomenė, mažiau apsišvietusi. Uždarbiai buvo skurdūs, darbo valandos ilgos. Nebuvo tiek nei lėšų spaudai, nei susidomėjimo ja.

Tarp atvykstančių iš Lietuvos žmonių 1899—1907 metais dar buvo apie 56½% neraštingų. Dar ankstesniais laikais — nemokančių rašto lietuvių imigrantų procentas turėjo būti dar didesnis. Spėjama, kad tarp atvykusių 1890-1898 m. lietuvių buvo neraštingų apie 60%, 1881-1889 m. — 65%, 1872-188 m. — 70%, o apie 1864-1871 m. neraštingų lietuvių imigrantų JAV-se atsirado apie 75%. Taigi, daugelis jų buvo vargingi kaimiečiai, kumečių vaikai, nelankę mokyklos.

Tiesa, po 1863 m. sukilimo jau atvyko kiek didesnis procentas dvasiškijos, inteligentijos, bet daugelis ir jų buvo išaugę lenkiškoje dvasioje. Vis dėlto jau ir tada lietuviai pradėjo laužtis į šviesą. A. Milukas savo veikale "Spaudos laisvės ir Amerikos lietuvių organizacijos sukaktuvės" rašo apie vieną pirmųjų lietuvių imigrantų į JAV (atplaukusį dar būrinu laivu), kuris "mokėjo vien litanijas skaityti" ir kuris, susitaupęs apie \$4,000, ruošėsi grįžti į Lietuvą:

"Besirengdamas susirūpino, kad negalėsia susirašyti su savo gerais bičiuliais Amerikoje. Tai įprašė Simno miesčionį Miką Volskį, kad ans jį mokytytų rašyti, o jis už aną mokėsias šeimininkei už pragyvenimą. Dvi žiemos praėjo, kol Volskis išmokino Bindoką rašyti. Išmokusį rašyti visi New Yorko lietuviai labai gražiai išleido dėdę Bindoką "į kraują", palydėdami jį į laivą ir su ašaromis atsisveikindami".

Tai įvyko 1885 m. rugsėjo 5 d. Išleisdami tą šviesų, nes raštingą, lietuvi, Amerikos broliai net apdovanojo aukso žiedu atminimui.

Arba dar 1901 m. "Tėvynės" Nr. 35 randame A. V. Tepliušio, ano laiko Susivienijimo Lietuvių Rymo Katalikų Amerikoje pirmininko, pasipasakojimą, kaip jį per aštuonetą metų mokslino 7 klasių mokinukas Simas Janušaukas atliekamu laiku nuo sunkių darbų kasyklose:

"Prieg savęs jį užlaikiau ilgą laiką, buvo mano paguodotu mokytojum ir mane iš tikros širdies mokino, o aš, vanlandas nuo miego nutraukdamas, mokslą nuo jo sėmiau pilna miera ir tegul V. Dievas jam šimteriopai užmoka: jisai man išrodė visus reikalingiausius daiktus moksle..."

Pirmasis lietuvių laikraštis JAV-se

Taigi, nors ir labai sunkios buvo sąlygos, bet svetur atsiradusių lietuvių noras šviestis buvo nemažas, ir tas davė drąsos kai kuriems pradėti bandyti rodytis su spausdintuoju lietuvišku žodžiu. Pirmasis iniciatorius čia buvo Mikas Tvardauskas. Kilęs jis buvo iš nedidelio Karklupių valsčiaus dvarelio. Kiek prasi-

Mykolas Tvardauskas ir žmona Adela Leczkowska.

M. Tvardauskas, publisher of first Lithuanian newspaper in the United States 100 years ago.

mokęs, kai kurį laiką mokytojavo Suvalkų gubernijoje. Per 1863 metų sukilimą sužeistas į petį, turėjo bėgti į užsienį, kad nepatektų į Muravjovo nagus. Apie jį jau "Aušros" Nr. 1 rašoma, kad buvęs nedidelio ūgio, liesokas, tėvynę palikęs pasibaigus 1863 metų maištui. Kai kurį laiką pagyvenęs Europoje, jis atvykęs į JAV ir iš pradžių tarnavęs bernu. Kiek susitaupęs, įsigijo spaustuvėlę, kuri sudėgė. Vargšas liko be nieko.

Ieškodamas naujų galimybių, įstojo į skardos dirbtuvę. Pusantrų metų išdirbęs, sunkiai susirgo. Jo sveikatą suardė prigertos skardos dulkės. Teko ilgai sirgti. Pagijęs jis vėl ėmėsi skardininko amato. Susitaupęs pinigų, vėl įsigijo spaustuvėlę, pradėjo spausdinti pakvietimų lapelius, aplankus ir kt.

Pirmoji jo spaustuvėlė buvo Shamokine, Pa. Lietuvių kunigų Končiaus ir Juškevičiaus paragintas, dar ten 1874 metais jis rengėsi pradėti leisti "Lietuvišką Gazieta", tačiau tesurado tik porą prenumeratorių, ir vieton to išleido keletą lankų lietuviško lenkiško žodyno. Kai jo spaustuvėlė sudėgė, persikėlė į New Yorką, ir dirbo minėtoje vario ir skardos gaminių dirbtuvėje, netoli Newtown upeilio, palei Maspethą. Čia, New Yorke, 1879 metais jam ir pavyko išleisti pirmąjį lietuvių laikraštį JAV-se, pavadintą "Gazietą Lietuwiszka, Rasztas paszwestas dėl Lietuvniku Amerikoje". Nr. 1 pasirodė 1879 m. rugpiūčio 16 d., taigi prieš šimtą metų. Leidėjo vyriausiais padėjėjais buvę New Yorko šv. Kazimiero Draugija, kun. Končius, Baltimorės klebonas ir pranciškonas brolis Augustinas Zeytz (Zajc?).

To pirmojo lietuviško laikraščio Amerikoje įžangoje leidėjas rašė:

"Palikdami savo gimtinę, turėjome verksmingą širdį. Ir šiandien visi tebelaukiame išliuosavimo savo tėvynės nuo deguto, kuriuomi per šimtą metų prisigėrusi buvo. Gana

mūsų brolių gaišo kariaunose ir namie — tikėjimą persekiojant. Mes gi Amerikoje esame laisvūs, už tai galime įsitaisyti ir laikraštį, kurs mus sulygintų su kitomis tautomis; o tai juk 1) ir mums, išseiviams, garbę sudarys, kad svetur išmokę skaityti ir sunkiai dirbdami darbus, įgijome dvasišką įrankį, ir 2) mes čia gausime paakinimą, tapsime akylesniais, nes daugiau patirsime žinių... Susitarę išlaikykite lietuvišką spaustuvę, kuri jums ketina pasiųstie maldų knygas, raštą šventą, istoriją, aprašą žemės ir visokias pasakas. Ant galo 3) mes galėsime broliams namo pasiųstie raštus iš taip toli ir jiems pasigirtie, kad Amerikoje niekas neuždraus mums nei spausdintie, nei skaitytie naudingus raštus".

Ši įžangos ištrauka buvo išspausdinta "Aušros" 1885 m. psl. 28-29.

"Gazietą Lietuwiszka", be kitų informacijų, davė ir istorinių straipsnių, kaip: "Pradžią arba paėjimą narado lietuwiszko", Szliubas Jadvygos, Lenkų karalienės su Jagela, kunigaikščiu Lietuvos ir sulanczyjimas Lietuvos su Lenkija" ir kt.

Deja, "Gazietą Lietuwiszka" teturėjo užsimokėjusių skaitytojų tik 132. Jos išėjo 16 numerių, ir ji sustojo tik šešis mėnesius teisilaikiusi.

Kaip lietuviai tą pirmąjį savo laikraštį vertino? "Aušra" (1885 m. p. 335 ir sk.) rašė: "Vieni džiaugėsi, net eiles rašė:

Ura, ura; visi šaukiam,
Tegul girdi visas sviatas,
Kad mes susilaukėm,
Skaityti lietuviškas gazietas".

Šis eilėraštis buvęs išspausdintas "Gazietos Lietuwiszkos" Nr. 1. To paties laikraščio antrame numeryje išspausdintas kitas eilėraštis:

Linksmas dienas apturėjom,
Kad "Gazietą" paregėjom,
Kuri kaipo saulė teka,
Tikrais žodžiais į mus šneka.

— — — — —
Mūsų seniai daug kentėjo,
Nes nuo amžių negirdėjo,
Kas tai gazietą skaityti,
Apie viską išmanyti.

O mes galim lainksmai šokti,
Ir ant nieko neatboti,
Nes turim savo gudrybę:
Tai yra Gazietos šviesybė.

Tačiau anaipol ne visi buvo tokie entuziastai dėl šio pirmojo lietuvių laikraščio Amerikoje. Jau "Gazietos Lietuwiszkos" trylik-tame numeryje išspausdintas leidėjo nusiskundimas:

"Nesitikėjau, kad lietuvnikai taip yra atšalę ant skaitymo, nepameta savo senoviško aklu-mo, kokiamė jų proseniai gyvena. Per mokslą pasikėlė visos tautos ir numetė jungą nuo savo sprandų. Mūsų gi lietuvnikai netik neskaito laikraštį, bet jį išjuokia ir draudžia kitus, kad jį neskaitytų... Norėjau prieš sviatą parodyti, jog yra lietuviška tauta, bet lietuviai atšalę miega. Kiti traukiasi į draugystes, eina turtingyn ir akyklyn, mūsų lietuviai bėga vienas nuo kito, eina į karčiamą ar kortas muša, o knygas skaitytie jiems nėra laiko..."

(Bus daugiau)

Dubenėlis

Dubenėlis buvo visiškai baltas, nedidutis, toks elegantiškas, ir krašteliai papuošti gražiais apvaliais spurgeliais.

— Žiūriu, žiūriu ir negaliu atsigržėti! — sakydavo Baniėnė, ir jos senose akyse išžiėbdavo pasididžiavimo žiburėliai. — Ir padaryk tu man taip, kad ir pati nebežinau.... Kaip vinučių prikalinėta.

Ir tikrai tai buvo ne paprastas dubenėlis, kokių kiekviename turguje gali nusipirkti, bet iš Rygos parvežtinis, pilnas malonių tolimos kelionės atsiminimų. Baniėnė tik vieną kartą per visą savo sunkų gyvenimą tebuvo patekusi į miestą ir parsivežė tą gražų daiktėlį. Ji parsivežė dar ir šio ir to, bet nuo ano laiko tiek daug dienų prabėgo, tiek atsiminimų atsitiko: kaip slogus sapnas pralėkė Didysis karas, kažin kur nusinešdamas vyrą, tą mielą, pajaukauti mėgusį žmogų; suaugo ir po žmonės išsisklaidė vaikai; vėl nužė nuklegėjo nauji žmonės, daug laimės žadėdami, bet vargą ir ašaras teduodami.... Taip, nuo ano laiko tiek daug visa ko prabėgo, kad ir atsiminti sunku, o dubenėlis, tas trapus daiktas, paliko. Jis nesudužo, kai reikėjo nuo karo slėptis, jis liko sveikas ir kai bolševikai krėtė ir viską daužė. Daug žmonių nebeliko, o jis vis toks pat sveikas ir baltutėlis. Net įbrėžimėlio jokio.

Dubenėlis senutei Baniėnei pasidarė kaip indas, kurin tapo sudėti visi ir mieli ir skaudūs įvykiai. Žiūrėdama į jį, senutė mato plačią geraširdišką savo vyro šypsena ir varvantį kraują iš enkavedisto peršautos mėginusio pabėgti sūnaus galvos. Dubenėly tilpo tiek daug smagių ir skaudžių atsiminimų, ir ji, žiūrėdama į švarutėlį tviskantį dubenėlio dugną, pamąsto apie juos, kaip apie savo pačios širdies dalelytes. Taip aiškiai apie visus pamąsto, lyg jie labai aiškia ranka būtų įrašyti ar net piešte įpiešti.

Ir vieta dubenėliui buvo skirta pačiam tolimiausiajam indaujos kamputy, kad bet kam nesimaišytų po ranka, kad kas nenumestų ir nesudaužytų.

Kai anądien marčiai iš rankų išsprūdo ir garsiai į katilą terkštelėjo, senutė labai nusigando ir skaudžiai išsibarė. Nuo to sykio svetimai rankai dubenėlio net paliesti nevalia.

Ir tą rytą išeidama marčiai pasakė:

— Dubenėlio neplauk. Sudaužytum, nežinau, ką padaryčiau.

Jos žodžiai kieti ir net pilni šiurkštumo, bet širdis tai vargo moteriai atlaidi. Kai marti, pakėlus liūdnas akis, nusišypso, senelė greitai nususuka ir, slenkstį peržengusi, skarelės kampu nubraukia ašarą.

Ji skuba išvesti ir priraišioti karves, kad liktų valandėlė laiko nubėgti ligi trako ir pa-

rinkti saują kitą riešutų. Su malonumu ji prirankiotų jų ir daugiau, bet vienai marčiai dabar ant galvos ir vasarojus grėbti, ir gyvuliai sužiūrėti, ir vaiku pasirūpinti. Vis tiek, kad ir kažin kas, bet Gintukui, tam papurgalviui, riešutų ji turi parnešti.

Žvilgčiodama į rausvą, iš lengvo aukštyn kylančią saulę, skuba kalbėti rytmetinius poterius, į tarpus sušnabždėdama kelis žodžius apie sūnų, sūnaitį, marčią ir dar kažin ką apie seniai būtas dienas, kurios vienas Dievas žino kur nuplaukė, nulingavo, kaip pilki debesėliai mėlynomis padangėmis. Ne visos jos buvo vienodai pilkos. Buvo ir labai šviesių ir tamsių kaip tamsiausias vidurnaktis, kad nebežinojai nei kur beėti, nei už ko besigriebti. Ir vistiek visos nulingavo, kitos net su užmais nužė, tik ji pasiliko ir vis dar pasilieka.

— Kad ir nedaug, Marijon, iš tavęs beliko, — viena sau šnabžda senutė, į patrakę artėdama. — Būdavo, ir apsiruošdavau, ir tuos pačius grybus už kitus anksčiau išrinkdavau, ir riešutus, o dabar va — bėgu, bėgu, o ne trakas vis ir ne.... Į galą visi takai pailgėjo, tik dienos tokios trumputės.

Pakraščiais lazdynai jau išlankstyti, ir senelė turi rasą braukti gilyn į traką. Kekės visur praretintos, bet vis ne taip, kaip pakraščiais. Į tankmę eiti daug kas bijo, kad neužpultų nuo fronto atsilikę bolševikai ar besislapstą vietiniai komunistai, bet riešutai čia užtat kaip vaškas ir, ranka paliesti, patys saujon byra.

Ji vikriai lanksto lazdynus ir prityrusiomis rankomis žeria kekes į pakaišytą prijuostę, o jos mintys, apsukusios didžiulį ratą, vėl grįžta prie dubenėlio.

— Kad tik nesudaužytų, — sušnabžda, ir akyse atsistoja jis, toks baltas ir pilnas jaukumo, bet paliktas dar neplautas. Vakar buvo užėjęs mokytojas, ir senutė pavaišino jį bičių medum. Marti galvojo, kad pakaks ir gilesnės lėkštelės, bet ji prikrovė pilnutėlaitį baltąjį dubenėlį ir pastatė, kad valgytų. Juk jis taip ilgai vargo po trakus ir pelkes bolševikų gaudomas. Jeigu ir jos Povilui būtų pavykę išsisukti enkavedistų kulkos, juodu abu čia sėdėtų ir turėtų daug ką papasakoti. Mokytojas ir vakar daug pasakojo, džiaugėsi ir vėl tikėjo ateitim, bet kas iš to, kad iš kitos pusės stalo jam nebeatsakinėjo smagus, — tarpais susirūpinęs, tarpais juoko pertraukiamas, — Povilo balsas.

Nuo visų tų minčių senelei iš akių pažyra ašaros, ir ji valandėlei nebemato nei gelsvėjančių lazdynų lapų, nei riešutų.

Jau namol patrakėmis raras braukdama, dar pilnomis akimis ašarų ir nuo jų padrėkusiomis raukšlėmis, ji galvojo apie vakarykštį pasikalbėjimą ir apie tuos žodžius, kuriuos norėjo mokytojui pasakyti, kai jis po traką tebesislapstė, ir apie tai, kad vakar pasisakė visiškai ne tas. Žodžiai buvo, bet jie nepasakė to, ką širdis jautė. Dabar į galvą ateina visiškai kiti žodžiai, nuo kurių net pačiai šir-

dis suskausta, ir pagailsta, kad nesugebėjo jų pasakyti vakar, kai visą jos gyvenimą sutalpinęs dubenėlis pilnas medaus, surinkto po lašelį iš margiausių tėviškės žiedų. "O gal ir verčiau, kad ant tavo kapo savos gėlės dygs, negu būtum supūdęs kaulus svetimam krašte" — tarpuvartėj atsidūsta senelė, apmetusi akimis tą vietą, kuri ir dabar tebėra įmirkusi Povilo krauju.

Gintutis stovi ant slenksčio. Jis ką tik iš lovos iššokęs ir vienmarškinis. Motina, išeidama į lauką, liepė pagulėti, kol senelė parėis, bet jam ausyse seniai stuksėjo senelės žingsniai, ir jis ilgiau ištvirti nebegalėjo. Išbėgo ant slenksčio ir, pamatęs senelę vartus bekeliančią, smagiai susijuokė.

— Senele, ar daug tuji jiešutų? — šaukia jis ir pasitikęs abiem rankutėm stveria už prijuostės. Ten rankutėmis neapkabinamas riešutų mazgas.

Kol senelė pila ant stalelio dideles gelsvas kekes ir tamsiai geltonus riešutus, Gintutis atsistumia kėdę, pasistoja ant jos, iš džiaugsmo trypia kojomis, ploja rankom ir klykia, ir juokiasi, kad tiek daug kekių.

Senutės veidas nusiplieskia jaunumą menančia šypsena. Ji glosto gelsvus, iš miego dar nesušukuotus vaiko plaukus ir žvelgia į jį su pilna besąlyginio atsidavimo širdim. Paskum sodina Gintutį ant stalo, suieško plaktuką. Vaikas po vieną riešutą deda į tam tyčia ties stalo koja padarytą duobutę ir pyškina.

Jis ką tik pabaigė ketvirtuosius metus ir toks darbas dar sunkiai vyksta. Kartais smūgis būna per stiprus, riešutas ištykšta, ir vaikas turi daug rūpesčio, kol surenka skanūs sultingo banduolio trupinius, o kartais jis kaip kulka išsprūsta iš po plaktuko ir nuzvimbia kur į viduasį. Tada vaikas šaukia:

— Senele, senele, paduok jiešutą!

Senelė meta plovusi dubenėlį ir skuba paduoti sūnaitiui riešutą. Kartais riešutas nurieda toliau, ir ji ilgai kubrinėja apie stalą, apie lovas ir ieško. Gintučiu patinka, kad senelė ilgai neranda. Vienu kartu jis padaro netikėtą išradimą. Kai plaktuko smaigaliu muši, riešutas visada nuzvimbia į šalį, net pasišokinėdamas. Ir dabar prasideda lenktynės. Lenktynės tikros ir pilnos džiaugsmo. Gintukas svaiddo ir juokiasi pasiklekendamas, galvutę aukštyn užversdamas, o senelė graibsto juos iš postalės, iš palovių ir nuo vidurio aslos. Kai visi riešutai atsiduria gilioje senelės sijono kišenėje, ji prieina prie stalelio, uždeda seną ranką ant papurusios vaiko galvutės ir rimtai pasako:

— Gana, Gintuti. Tu savo senelę visiškai nugainiojai. Dabar būk geras vaikas. Čiukutės nori valgyti. Aš eisiu joms lapų parinkti, o tu čia pasėdėk, še, riešutus subaik, pro langą pasižvalgyk.... Gerai, Gintuti?

— O aš čiukutės mėsyte ar valgysiu? — staiga paklausia vaikas.

— Žinoma, Čiukutė užaugs, bus dešrelių....

— O tu dešras ar valgysi? — neduoda vaikas senelei užbaigti minties.

— Valgysiu, mažuti. Ir mamytė valgys.

Vaikas valandėlę tyli ir laiko senele už storo, sudirbto piršto. Paskum staiga paklausia:

— O tėvelis ar nebevalgys?

Senelė nori pasakyti, kad tas vargo vaikas jau niekada nebevalgys, bet atsiminimas ir mėlynų vaiko akių žvilgsnis taip suspaudžia širdį, kad tik lūpos virpteli ir akys pasrūva ašaromis. Ji nususuka į duris ir nubraukia ašaras skarelės kampu.

Ir Gintutis nutyla. Jis giliai asidūsta, nususuka į langą, paremia smakrą rankutėmis ir žiūri į laukus. O taip, vaikas žino, kad atvažiavo rusas ir nušovė tėvelį. Jie atvažiavo paimti. Ne vienas, visas būrys. Tėvas peršoko per tvorą ir bėgo tiesiai į krūmus, bet vieną pakėlė šautuvą ir trenkė. Gintutis stovėjo prie šulinio ir viską matė. Tėvas kniūbdamas pabėgo kelis žingsnius ir išsitiesė kniūbščias. Du rusai pribėgo, kojomis apvertė aukštelininką, ir vienas numojo ranka. Tada jis pribėgo ir pats savo akimis matė tėvo kraują, tekantį iš veido ir susigeriantį į juodą daržo žemę. Jis verkė neapsakomai, užspaudė rankute žaizdą šalia akies ir, kol dar niekas nebuvo atėjęs, visa gerkle šaukė, kad tėveliui visas kraujas išbėgs ir tėvelis numirs. Atbėgo senelė, paskum mama, ir visi verkė. Ir jis verkė ir besišluostydamas tėvo krauju išsitemė visą veidą. Vaikas žino, kad senelė dabar nususukusi irgi verkia, ir jis nenori jai parodyti savo ašarų, nors jos ritasi iš akių, teka per veidukus ir dideliais lašais teška ant palangės.

— Tėveli! — vos girdimai sušnabžda Gintukas.

Jis nežino, kodėl taip daro, bet kad tas žodis pats eina iš jo ketverių metų širdies.

— Tėveli! — dar kartą pakartoja žemu pilnu gelmės balsu.

Senelė nebeišlaiko. Ji skubiai išbėga į priemenę, ir ten pasigirsta skaudi, nesutramdoma rauda.

Po valandėlės Gintukui ašaros nudžiūsta, ir jis mato, kaip senelė nueina per kiemą, prie burokų sustoja, pasikaišo sijoną ir ima gūrinėti tarp vešlių buroklapių. Ji vikriai linkčioja, krauna buroklapius į glėbį, neša į galą tarpežio ir vėl linkčioja. Tai vaiką ramina. Kai senelė jau kelintą glėbį išneša, vaiko dėmesys vėl nukrypsta į riešutus. Jis dabar daužo juos atsargiai, ir tai jam sekasi. Net ir susiploti per daug nesusiploja. Paskutinį riešutą sumušęs, apsidairo. Vienam stalo kampe įkyriai kyši kelios nuolatinio šveitimo nublizgintos vinutės. Seniai čia jos kažin kieno sukaltos. Medis aplink jau nudilęs, ir jos pakilusios kaip ant kalnelių. Gintutis suduoda joms po sykį, po kitą, bet atrodo, kad jos visiškai nejunta. Ir tada staiga jam ateina iki svaigumo saldi kalimo aistra. Plaktukas tik pyška, tik poška. Nors vinutės seniai jau susmigo, kiek tik susmigti begalėjo, — bet

vaikas neatleidžia. Tik po geros kalimo valandėlės pakelia išilusį veidelį ir žibančias akutes. Kad dar čia būtų vinučių. Daug daug vinučių — tokių didelių ir pačių mažųjų, kaip eglės spygliai. Tokių, su kokiom tėvelis klumpes apkaldavo. Labai smailių, plačiom galvutėm.

Senelė prisirinko lapų ir, ant priemenės slenksčio atsisėdusi, piaušto. Vaikas jos nemato, bet girdi vienodą, ritmingą peilio gurkšėjimą. Jis mėgsta tada pasėdėti ant seno, giliai į žemę įminto, plataus priešslenksčio akmens. Šalia ant to paties akmens byra supiaustytos žolės į aukštą smailią kupetą. Peilio gurkšėjimas nutyla, ir vaikas žino, kad senelė dabar tą kupetą atsargiai paspaudžia ir smailumą į šalis nužarsto.

Gintutis mielai nueitų ir atsistėtų prie senelės kojų ant saulės sušildyto akmens, — bet jis turi nuostabų daiktą: jis rankose atsargiai varto baltąjį senelės dubenėlį ir pirštuku brauko per apvalius spurgučius dubenėlio pakraščiuose, tokius panašius į lygutėles vinučių galveles. Senelė, gaudydama riešutus, pasidėjo jį ant salo krašto ir, išbėgdama į daržą, paliko.

Vaikas pakelia jį, apverčia, pasižiūri į dugną ir vėl pastato. Kelis kartus apveda pirštuku apie dubenėlį, per vinučių galvutes ir nusišypso. Jis net aikteli iš džiaugsmo. Va! Jis sukals visas tas vinutes giliai į dubenėlį, ir senelė turės gerai paieškoti, kol jas suras. Tai nebus riešutų ieškojimas, kai jų pilna asla prisklinda. Su gudria šypsena lūpose valandėlę pasiklauso. Ne! Peilis tebegirdėt: gurkš, gurkš, gurkš. O, kad senelė dabar turėtų didelę krūvą lapų ir piaustyti juos tol, kol tik jis visas vinutes sukals. Paskum nueis ir smagiai pasakys:

— O, ir nerasi!

Valandėlę susikaupia, pakelia plaktuką virš galvutės ir, nutaikęs į artimiusią vinutę, smarkiai paleidžia žemyn. Bet atsitinka tai, apie ką vaikas visiškai nebuvo pagalvojęs. Dubenėlis šaižiai džerkšteli, kelios baltos šukelės šoktelėjusios į šalis, išsisklaido apie plaktuką, o pats dubenėlis persiskiria į dvi dalis ir nuvirsta į abu šonus ant stalelio.

Akimirksniu per vaiko širdelę nubėga skaudus šiurpas. Jis jaučia, kad atsitiko kažin kas baisaus, nebepataisomo ir sėdi ant stalelio apstulbęs nejudėdamas. Paskum griebia abi dubenėlio puses ir su įkarščiu spaudžia vieną prie kitos. Jo širdis, visi menkučiai sąnariai pritvinsta jėgos ir virpančio, nuo kurio, rodos, galėtų sutirpti porcelianas, ir susilydyti tvirtai, tvirtai.

Tas tarkštelėjimas pasiekia ir Banienės ausis. Ji pagalvoja, kad Gintutis bus ką sudaužęs. Neskubėdama padeda į šalį lapų saują ir su peiliu nubraukia nuo slenksčio supiaustytus. Ant stalelio, rodos, nieko nebuvo, ir ji keldamasi garsiai pasako:

— Ar ne langą tik būsi iškūlęs?

Ir tik duris pravėrusi, pamato, kas atsitiko. Jai pasirodo, kad stalas pilnas šukių, o vaikas visas drebėdamas ir pabalęs, spaudžia vie-

ną prie kitos dvi dubenpuses. Senelę vaizdas nusmelkia, net akyse pažaliuoja.

— O kad tu sudegtum kur! — sukeikia ji gaižiu, šiurpą keliančiu balsu.

Vaikas tik dabar pamato skubiai kaip viesulas per slenkstį įžengiančią senelę.

Jis tik viena pajunta tikrai ir gailiai: turi nuo to baisaus viesulo bėgti. Kaip karštą deginantį daiktą, nustumia nuo savęs dubenėlio šukes, o pats vikriai stojasi ir nori bėgti, bet kojos susipina ilguose marškinėliuose, nepataiko ant kėdutės ir plačiai rankutes išskėtęs, tylus, be jokio šauksmo krinta stačia galva ant aslos, nosele paaria drėgną žemę ir valandėlę guli nejudėdamas, išskėstomis rankomis, lyg visą žemę apkabinti norėdamas.

Banienė nebesusivokia. Akyse jai tebestovi padrikos ant stalelio išmėtytos baltos šukės, bet ji žiūri į viduaslyje gulintį sūnaitį. Ją ką tik buvo užvaldęs baises geismas vaiką primušti, taip primušti, kad menkai gyvybės terodytų, bet kai jis taip nežmoniškai nukrito, į galvą šoko baisi mintis, baisesnė už visas kitas, — ar tebėra jis gyvas. Ir ji pirmiausia puolė kelti vaiką.

Ne, dėkui Dievui. Senelei atrodo, kad viskas gerai — vaikas dar gyvas, tik kraujas iš nosies zliaukia raudona šilta srove.

— Dieve, tu mano! — kaip nuolankiausios maldos žodžius šnabžda senelė, mazgodama vaiko burnutę ir stengdamasi sulaikyti kraują.

Ir vaikas neverkia. Jis tik dreba ir tyliai tyliai pradeda kukčioti.

Senelė atsisėda ant suolo ir be žodžio, be minties ilgai sūpuoja apglėbusi sūnaitį. Ji negalvoja, bet jaučia, lyg ką tik buvo atėjęs kažin kas svetimas ir norėjo iš jos atimti tą švelnią šiltą, gerą būtybę. Tą paskutinę.

Ir kai vaikas ima šnarpšti ir per miegus keletą kartų krūpteli, ji atsargiai padeda galvutę ant rankos ir žiūri į švelnų mažą veidelį. Jame aiškiai mato Povilo akis ir veidą. Atsimena, kaip laikė aną, kai jis mažytis tebebuvo, ir neranda tarp jų skirtumo. Ne. Ji jaučia, kad savo rankose laiko tvaskančią savo sūnaus širdį. Ir, Lieve, ką reiktų daryti, jeigu ir ši paskutinioji nustotų plakti.

— Ką be tavęs, mažyti, veikčiau, — šnabžda senutė, nešdama vaiką į lovą. Paskum surenka baltas šukes, suvynioja į motinos atneštinį rankšluostį, atrakina skrynią ir giliai giliai paslepia jas po prieskryniu.

Ji jaučia, kad sudužo didelę brangenybę, apie kurią kalbėti žodžių trūksta; sudužo visas skausmas ir pasididžiavimas, jos pačios gyvenimo dalis, — bet tos likusios šukės jai dabar pasidarė neapsakomai brangesnės už viską, kas kada yra buvę. Tik to neturi niekas sužinoti ir nesužinos. Ji nenori, kad į brangų, taip ranka paliestinais išryškėjusį jausmą įsimaišytų gėdos šešėlis. Juk niekas kitas nesupras to, kas čia atsitiko, net ir pati Gintuko motina nesupras, ir, paėmusi ražą, saują pelenų, ima naikinti nuo aslos kraujo dėmes.

ŠV. P. MARIJOS GIMIMO PARAPIJA

(Nativity of Blessed Virgin Mary Parish)
6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629
Antanas Zakarauskas, klebonas
Kan. Vac. Zakarauskas, vikaras
Telefonas (312) 776-4600

GIFTS PARCEL SERVICE, INC.

4059 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Phone 927-5980
P. Nedas, savininkas

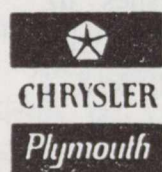

PALANGOS RESTORANAS

6918 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60636
Telefonas (312) GR 6-9758
Sveikas lietuviškas ir amerikietiškas namie gamintas maistas
Greitas ir mandagus patarnavimas • Prašome atsilankyti
Jonas ir Lydia Perunas

NIDA – DELIKATESAI IR VALGYKLA

2617 W. 71st Street, Chicago, Ill. 60629
Telefonas (312) 476-7675
Įvairūs šalti ir šilti valgiai išsinešti ar vietoje pavalgyti
Įvairios sriubos, rūgštus pienas ir šaltibarščiai
Kasdien balandėliai ir cepelinai • tortai • pyragai
Lietuviško skonio dešros
Savininkai A. ir K. Lietuvninkai

VLADO ANDRIJAUSKO *Savi - Pas savus!*
LAUKI UŽEIGA
GERIAUSIAS PASIRINKIMAS
PIGIAUSIOMIS KAINOMIS
VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ LIKERIŲ
IR KITŲ GĖRIMŲ
DRAUGIŠKA APLINKA
778 - 1203
2500 W. 69th Street - Chicago

BALZEKAS MOTOR SALES

4030 South Archer Avenue
Chicago, Ill.
Since 1933
CHICAGO'S OLDEST
CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER
PHONE: 847-1515

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC
2951 W. 63rd Street
Office — 436-7878
Res. 476-5633
CHICAGO, Illinois 60629
VLADAS ŠIMAITIS, J. D.
Registered Broker
Nijolė Skirpstūnienė — Raimonda Merkys
Sylvia Krumpelis — Petras Leipus

GLOBE PARCEL SERVICE

Savininkai ukrainiečiai — Mr. & M's. S. KIMAK
2841 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90026. Telef. 413-0177
Siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus.
Je jūs atsineštų daiktų, čia rasite didelį pasirinkimą, ir gana pigiai.
tokių prekių, kurios turi geriausią vertę Lietuvoje.
Daug vietos mašinų pastatymui. Aplankykite mus —
atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p. Sekmadieniais uždaryta.
Sekmadieniais uždaryta.
Taip pat paruošiami kviečiami giminėms iš Lietuvos.

NURMSEN PAINT CO.

TREASURE TONES — LUMINAL PAINTS — WALLPAPER
8934 Santa Monica Blvd., West Hollywood, Calif. 90069
Telefonas: 652-7848
Krautuvės savininkas yra estas Bernard Nurmisen.
Lietuviams, perkantiems didesniais kiekiais, duodama nuolaida.

ERNIE'S DELIKATESŲ KRAUTUVĖJE,

8400 — 8th Ave., Inglewood, telef. 752-1002
gaunama viskas, kas reikalinga švenčių ar kitokių progų stalui:
* vietiniai ir importuoti mėsos produktai * saldumynai * gėrimai, net
importuotas alus * rūkyta žuvis, net ungučiai * taip pat konservai.
Labai daug produktų, importuotų iš Europos, taip pat nemažai ir iš kitų
pasaulio kraštų. • Ten pat gaunama lietuviška duona, • o neseniai
pradėta pardavinėti ir šviežios bei rūkytos dešros, žinomos "Clem's polish
susage" vardu.
* Iš Europos importuotos plokštelės * radijo aparatai ir kitoki mu-
zikos reikmenys sudaro įvairų pasirinkimą
ERNIE'S DELIKATESŲ KRAUTUVĖJE,
Inglewoode, 8400 — 8th Avenue.
Krautuvė atidara kiekvieną dieną, taip pat ir sekmadieniais.

Gražiausių švenčių ir sėkmingų Naujųjų Metų!

ANTANO SKIRIAUS ISTAIGOJE

Galima gauti šie patarnavimai:

APDRAUDIMAS:

automobilių, namų, baldų, atsakomybės (Liability).

NOTARO PATARNAVIMAI:

Patvirtinama įvairūs dokumentai ir nuorašai (Public Notary)

PAJAMŲ MOKESČIŲ APSKAIČIAVIMAS

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif.

Telefonai: 664-2910 664-2919

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŠVENČIŲ LINKĖJIMAI

Linksmų švenčių ir laimingų naujų metų!

Danutė Giedraitienė, D.M.D.

Rolandas Giedraitis, D.D.S.

3151 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039

Linksmų švenčių visiems LD skaitytojams

ir draugams linki —

BRONĖ STARKIENĖ ir sūnus MILTON STARKUS

1642 Ocean Avenue,

Santa Monica, CA 90401

G. "GUS" KAZLAUSKAS, President

ASTRO — ARC CO.

11144 Penrose St., Sun Valley, California 91352

Tel. 875-0980

FOTO STUDIJA "FLATTE OF HOLLYWOOD"

LEONAS KANTAS (Kančauskas), savininkas

6671 Hollywood Blvd., Hollywood, Ca. 90028 HO 9-8097

ROQUE and MARK CO., INC.

REALTORS • INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

3002 Santa Monica Blvd., SANTA MONICA, CA 90404

Phone: 828-7525 — Res.: 395-0410

ALBINAS MARKEVIČIUS

ir bendradarbiai

CALIFORNIA LITHUANIAN CREDIT UNION KALIFORNIJOS LIETUVIŲ KREDITO SĄJUNGA

3004 Santa Monica Blvd., Suite A

SANTA MONICA, CALIFORNIA

Telefonas: (213) 828-7095

RŪTA, INC. Investavimo Bendrovė

3002 Santa Monica Blvd., Santa Monica, Calif. 90404

Telefonas: (213)828-7525

Valdyba: Jarašūnas, A. Markevičius, R. Nelsas, L. Herzog

Saugi vieta taupyti yra **LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**

3356 Glendale Blvd., Los Angeles 90039, nes narių indėliai yra apdrausti

NATIONAL CREDIT UNION ADMINISTRATION

Be to, taupytojai kas trys mėnesiai gauna aukštus dividendus (7¼%) ir nemokamą gyvybės draudimą iki \$2000.

Dėl informacijų kreiptis telef. 661-5276: antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 val. vak. ir šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. dieną.

Jei trūksta pinigų, čia paskolą gausi geresnėm sąlygom negu kur kitur

Kitu laiku telef. 663-1819

Nuoširdžiausi švenčių sveikinimai!

ARTHUR V. DOBLE
(Arturas Dobilas)

Attorney at Law

The Broadway Plaza, Suite 2200, • 700 S. Flower St.

Los Angeles, CA 90017

Phone (213) 629-5794

BLUE CARPET REALTORS

34 East Foothill Blvd. Arcadia, California 91006

JOS SPREIN
Realtor Associate

445-6501

Res. 795-6357

LICENSED • BONDED • INSURED

STATE LIC. NO. 254602

TONY'S PAINTING

COMMERCIAL - RESIDENTIAL

A. GALDIKAS, Owner

822 So. Wellesley Ave.

Los Angeles, CA 90049

Phone (213) 820-0038

ALOYZAS PECIULIS

Phone: 665-7818

"BEST WAY"

Remodeling Specialist

Roofing - Plumbing - Electrical - Plastering - Painting - Wallcovering

Kitchens - Bathrooms - Additions - Alterations

2820 Griffith Park Boulevard

Los Angeles, CA 90027

Since 1955

Phone: (213) 661-6222

ROKAL CHEMICAL CO.

Suppliers and Distributors

Protective and Decorative Finishes

P.O. Box 27204, Los Feliz Station

Los Angeles, CA 90027

J. & A. RUOKIS

AUTOtechnica

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

IMPORTUOTŲ - VIETINIŲ

- ALYVOS KEITIMAS IR PATEPIMAS
- MOTORŲ SUREGULIAVIMAS IR PERSTATYMAS
- STABDŽIAI IR KITI SUTVARKYMAI
- SULENKIMŲ TAISYMAS IR DAŽYMAS

ARTI ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS — TARP
GLENDALE BLVD. IR HYPERION AVE.

2849 ROWENA AVE., LOS ANGELES, CA 90039

SAV. — JONAS KARALIUS

TEL. — 660-5984

Gražių švenčių ir laimingų naujų metų!

"TĖVYNĖS PRISIMINIMAI"

Toronto Radijo programa

Sekmadeniais — 1:30 PM

JONAS R. SIMANAVIČIUS

Programų vedėjas

614 Tednyn Dr.

275-3134

Missasauga, Ont.

Sveikiname švenčių progą!

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDĖLĖ

transliuojama pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais 8—9 val. vak.
iš Tautybių Stoties (Station of the Nations) WMZK - FM banga 98
Detroit, Michigan.

Vedėjas: Algis Zaparackas

4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072

Bendradarbiai:

Antanas Zaparackas, Albertas Misiūnas, Edvardas Skiotys, Algis Lapšys

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

A LEGAL RESERVE

FRATERNAL BENEFIT SOCIETY

Non-Profit solely for benefit of its members and beneficiaries.

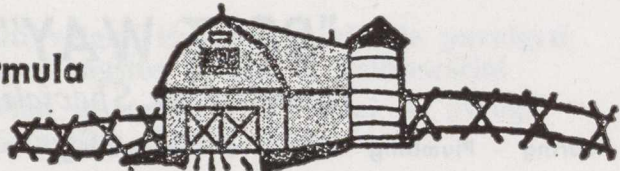
Insurance certificates \$500.00 up.

Field Representatives Wanted

71-73 So. Washington Street, Wilkes-Barre, Pennsylvania 18701

Now in California . . .

Fine
Old World Formula

Andrulis

FARMERS CHEESE

- High in nutrition, low in fat
- Ideal for most diets
- Choice of plain or salt-free
- Made from Grade A milk

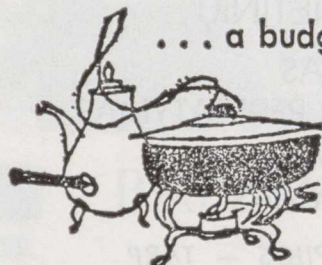
The unique flavor of
Andrulis Farmers Cheese

will delight the whole

family. Eat it plain, or as a side dish

with meals. A wholesome addition to any diet

. . . a budget-priced gourmet treat.

For exciting old-world farmers cheese
recipes, write Michigan Farm Cheese
Dairy Inc.

Michigan Farm Cheese Dairy, Inc.

FOUNTAIN, MICHIGAN 49410

Teisingos Taikos Užgimimo žmogaus širdyje,
Angeliško džiaugsmo ir Ramybės žemėje ir
Viešpaties garbės visoje visatoje linki

Atsimalnymo parapijos klebonas

KUN. PRANAS BULOVAS

ir kunigai:

Kun. Stasys RAILA, Jonas BALKŪNAS, Pastor Emeritus

64-14 56th Rd., MASPETH, NY 11378

JUOZAS BRIEDIS, Broker

sveikina su šv. Kalėdomis ir Naujais Metais!

BRIEDIS REALTY

4592 Laurel Club Circle

West Bloomfield, MI. 48033

Telefonas: 855-2951

MARCELLA AUGUS

PRESIDENT

CROWN ESCROW CORPORATION

2839 Sunset Boulevard, Los Angeles, CA 90026

413-3370

Linksmų švenčių visiems linki

JONAS MULOKAS & RIMAS MULOKAS, A. I. A.

ARCHITECTS & ASSOCIATES

833 — 14th Street, Santa Monica, CA 90403

Tel. 394-6043

10214 Tunney Ave., Northridge, California 91324

Tel. 368-2032

Švenčių progą sveikina ir geriausių Naujų Metų linki

LIETUVIŠKA GĖLIŲ PARDUOTUVĖ

ALICE'S FLORIST SHOP

Sav. Alicija ZUPKUVIENĖ

107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418

Gėlės įvairiom progom

Malioniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti
arba paskambinti telefonu 846-5454-9527; vakare — 835-4149.

Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

Gražiausių švenčių ir laimingų Naujų Metų!

INTERNATIONAL MEAT MARKET

Homemade Sausage — Fresh and Smoked

BEEF, VEAL, LAMB, PORK

♦ Lietuviški skilandžiai ♦

PETE BURKAUSKAS

2913 West 63rd Street, Chicago, Ill.

436-4337

Monday — Saturday 9-6

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos Lietuvių parapija atšventė auksinį jubiliejų. Daugiau kaip 800 parapijiečių susirinko atšvesti tą sukaktį. Pirmoje eilėje sėdi, iš kairės: vysk. V. Brizgys, klebonas kun. G. Kijauskas, SJ, neatpažintas kunigas, kun. K. Pugevičius, kun. J. Kidykas, SJ, ir kun. Zaremba, SJ.

Foto V. Bacevičius

Our Lady of Perpetual Help Lithuanian Church celebrates its golden anniversary. More than 800 parishoners attended event. Seated, first row, from left: Bishop V. Brizgys, Msgr. G. Kijauskas, S.J., unidentified priest, Rev. K. Pugevicius, Rev. J. Kidykas, S.J., and Rev. Zaremba, S.J.

I-ji Skautų Tuntininkų konferencija įvyko B. S. . Beaumont Reserv. Rock Creek, Ohio, lapkr. 23 d. Nuotraukoje matome 60 dalyvių iš JAV ir Kanados. Ketvirtas iš kairės yra inž. Vytautas Vidugiris, vyr. Skautų vadas iš Los Angeles, Calif. Toliau atpažįstame Šenbergą, Jokubaitį ir kt.

Foto V. Bacevičius

First regional commissioners' conference of the Scouts took place at Rock Creek, Ohio, on Nov. 23, 1979. The photo shows 60 participants from the United States and Canada. Fourth from left is Eng. Vytautas Vidugiris, the Chief Scoutmaster, from Los Angeles. Further, we recognize Senbergas, Jokubaitis, and others. —photo J. Bacevicius

Chicagos Lietuvių Meno Ansamblis Dainava pastatė Clevelande A. Kairio-A. Jurgučio muzikinę dramą "Emiliją Platerytę". Nuotraukoj scena iš II veiksmo —dainuoja Cezaris Plateris — Valentinas Liorentas, Marija Prušinskaitė — Audronė Gaižiūnienė; toliau — Antanas Stuoka — Rimas Strimaitis ir Emilija Platerytė — Nerija Linkevičiūtė.

Chicago's Lithuanian Art Ensemble "Dainava" performed in Cleveland's musical drama "Emelija Plateryte," lyrics by A. Kairys and music by A. Jurgutis. Photo is from the second act. Singing is Valentinas Liorentas as Cezaris Plateris, Audrone Gaiziunas as Marija Prusinskaite, Rimas Strimaitis as Antanas Stuoka and Nerija Linkevicius as Emilja Plateryte.

—Phot V Bacevicius

DAINAVOS ANSAMLIS CLEVELANDE

Lietuvių dienos Clevelande šiemet buvo kitaip švenčiamos. Kelių metų panašumą pakeitė Dainavos ansamblio pakvietimas čia suvaidinti "Emiliją Platerytę", 3-jų veiksmų muzikinę dramą. Ji, lietuvių dienų vietoje, ir buvo suvaidinta lapkričio 18 d. Euclid High School auditorijoje, dalyvaujant apie 700 žiūrovų.

Dirigavo pats muzikos autorius Aloyzas Jurgutis. Buvo atvykęs ir libreto autorius rašytojas Anatolijus Kairys. Rengė LB Clevelando apylinkė, Patriotinis "Emilijos Platery-

tės" muzikinis veikalas praėjo giliu dėmesiu, kai kam išspaudė ašarą, o beveik mums visiems priminė, kad vienas pralaimėtas sukilimas, kad ir labai kraujuotas, dar nėra visos kovos dėl tautos laisvės pralaimėjims. Po to buvo dar nauji sukilimai, buvo dar daug lietuvių tautos kraujo ir Vasario 16-tosios su laisvės vainikais sulaukta. Sulauksim ir vėl, nors kančių ir naujų kankinių bus daug. Eina ir eis į šiaurę tremtiniai, dažnas namo nebegrįš, bet pinamas laisvės vainikas vėl bus iškeltas. (Iš "Mūsų žingsniai")

Didžiausias kailiu pasirinkimas

pas vienintelį lietuvi kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

ENGLISH SECTION

Congressman Derwinski Feted at Knights of Lithuania Convention

On August 18, 1979, the Knights of Lithuania honored Edward J. Derwinski, Republican Congressman from Illinois, at their 66th National Convention in Chicago. Mr. Derwinski received the Rev. John D. Jutt FRIEND OF LITHUANIA Award for his efforts on behalf of Lithuania and the cause of Lithuania's freedom and self-determination.

Congressman Edward J. Derwinski

Kongresmanas E. J. Dervinski apdovano-
tas Lietuvos Vyčių medaliu.

Mr. Derwinski was instrumental in executing the release of Simas Kudirka. He is an acknowledged leader in Congress on foreign policy and is regularly consulted by the President and the Secretary of State. Because of this, he has been active in bringing the situation in Lithuania before Congress. He is a crusader in the fight for Human Rights and the release of Lithuanian political prisoners in the Soviet Union.

Congressman Derwinski has been a member of the House Committee on International Relations since 1963 and serves on the Subcommittee on International Organizations. He is also the U.S. Congressional Representative on the Council of the Interparliamentary Union, an international body comprised of legislators from 75 countries which have parliaments or their equivalent. Ed Derwinski was appointed as a Delegate with the rank of Ambassador to the United Nations for the 1971 U.N. General Assembly session. He has served our country as a Congressman since November 1958.

Mr. Derwinski will add the FRIEND OF LITHUANIA Award to his always growing collection of honors, including his selection as one of the "Ten Outstanding Young Men" in the Chicago Metropolitan Area in 1959 and again in 1961.

The Knights of Lithuania is a nationwide organization of Catholic men and women of Lithuanian ancestry and their spouses. Under the motto of "For God and Country" it aims to keep alive among its members an appreciation of the Lithuanian language, customs, and culture in general as well as assists in the fight to return independence to Lithuania and to other Communist-enslaved nations. It was organized April 27, 1913, in Lawrence, Mass.

LITHUANIANS DONATE ENCYCLOPEDIA TO GEORGETOWN UNIVERSITY

A group of Washington-area Americans of Lithuanian descent commemorated the 400th anniversary of the University of Vilnius by presenting Georgetown Uni-

In a recent ceremony at Georgetown University in Washington, D.C. to mark the donation of a six-volume set of the English language edition of Encyclopedia Lituanica were Eva Migonis, president, Knights of Lithuania Council 142; Joseph Jeffs, Georgetown head librarian; Virginia Gureckas, Lithuanian language class instructor; and Linas Kojelis, president, Lithuanian American Community of Metropolitan Washington.

versity with a six-volume set of the English language Encyclopedia Lituanica on November 27, 1979.

Jointly sponsored by Council 142 of the Knights of Lithuania and the Lithuanian-American Council of Metropolitan Washington, the gift marked the expansion of Lithuanian Studies at Georgetown University. Georgetown is the only school in the Washington area to offer Lithuanian language courses.

"There are a growing number of people seeking information about Lithuania," notes Virginia Gureckas, G.U. Lithuanian instructor, "and there is insufficient information about Lithuania in English. This encyclopedia, published in a free country, is particularly important and valuable. Encyclopedia Lituanica was printed in 1970 and contains otherwise unobtainable information about Lithuanian history and culture.

Added Joseph Jeffs, Georgetown University librarian, "the encyclopedia presents an honest and true picture of Lithuania the way it is rather than the way some people would like to make it."

Like Georgetown, the University of Vilnius was founded by Jesuits. The first astronomical observatory in Eastern Europe was established there in 1753, and Vilnius was long known as a center of academic freedom. Today, Vilnius still exists but under Soviet state control. Knights of Lithuania spokeswoman Eva Migonis vocalized the hope of many

Washingtono, D.C., lietuviai lapkričio 27 d. paaukojo Lietuvių Enciklopediją anglių k. Georgetown universitetui.

Nuotraukoje iš kairės: Eva Migonis, L. V. kuopos pirm., Joseph Jeffs, un-to knygyinikas, Virginia Gureckas, lietuvių k. instruktorė ir Linas Kojelis, Washingtono JAV LB pirmininkas.

Lithuanians by calling for "a day when the pressures of Russification will stop and scholars at the University will once again be able to devote themselves to the pursuit of knowledge unhampered by ideological constraints."

Founded in 1789, Georgetown University is 210 years younger than the University of Vilnius. Georgetown is the oldest Catholic institution of higher education in the United States and the oldest university in Washington, D.C.

Vilnius University Evolved Out of Cultural Necessity, Says Counsel-General

In a keynote speech at Toronto University on November 11 to commemorate the 400th year of Vilnius University, Dr. Jonas Zmuidzinas, Lithuanian Counsel General in Toronto, asserted that by the second half of the sixteenth century "Lithuania's cultural attainments were of such extent that the foundation of the University became a self-evident necessity."

To substantiate this proposition he cited the following achievements:

- The art of printing was the most advanced in Eastern Europe and Russia which is why the first book in the Russian language (Ucebnaja Psaltry) was printed by a Lithuanian printer in Prague, and others were printed in Vilnius (e.g. Apostol).

- The richness in art and baroque-style palaces and churches established Vilnius as the Florence of the Nord.

- The Lithuania Code of Law, known as the Lithuanian Statute of 1529, was more advanced than any body of law developed by European juridical science at the time. The Statute was divided into 243 articles encompassing public law, judicial organization, proceedings, civil law and criminal law. Revised in 1566 and 1588, the Statute was the only codified law in Europe and used for three centuries in Lithuania and in the vast Ukrainian and Belorussian territories under Lithuanian sovereignty. The Statute is often compared by scholars to the monuments of all times: the codes of Hammurabi, the Justinian *Corpus Juris Civilis*, and the Napoleon.

In his concluding statements, Dr. Zmuidzinas said: ". . . The preuniversity culture of Lithuania not only contributed to the foundation of the Institution we are now celebrating, but also enriched the civilization of Europe.

Olympics Spur Soviet Clean-up

A Lithuanian was among three prominent dissidents arrested last month in an effort to clear Moscow of active critics prior to the 1980 Olympics. Antanas Terleckas, a 50-year-old economist and historian, was "detained" in Vilnius. He is reportedly an outspoken nationalist who advocates a breakaway of the Lithuanian republic from the Soviet Union and is a supporter of imprisoned Soviet dissidents.

According to physicist Andrei Sakharov, at least eight apartments were searched by KGB secret police and his own telephone had been cut off. At least five of the searched were religious activists. The other two dissidents were Tatyana Velikanova, a former human rights activist, and Viktor Kapitanchuk, a member of the Christian committee.

Rumors of another major crackdown on dissidents are rife. With 300,000 foreign

tourists pouring into the Soviet capital and other large cities next summer, the government press has reported on the need to "remove undesirable elements and make Moscow a model city."

(Los Angeles Times, 11-2-79)

MUZIKINIS KALEIDOSKOPAS

Lithuanian Musical Kaleidoscope
Heard Monday through Friday 7:05 to
8:00 p.m. over WCEV, 1450 AM—

We're Chicago's Ethnic Voice

A daily radio program dedicated to the Lithuanian fine arts: classical and popular, operatic and folk music, theatre, literature and art, conducted in the Lithuanian and English languages.

Our Address:

Lithuanian Musical Kaleidoscope, WCEV
5356 West Belmont Avenue
Chicago, IL 60641 Tel. 282-6700

THE LITAS GROUP

LITHUANIAN INTERNATIONAL CAPITAL

LIETUVIŲ FINANSINIS CENTRAS

PASAULINĖS APIMTIES PATARNAVIMAI

WE OFFER THESE SERVICES:

- *STOCK MARKET
- *FUNDING
- *PROPERTIES
- *LOANS
- *GOLD & METALS
- *INSURANCE
- *TRAVEL
- *TRUSTS
- *TESTAMENTS

Over the past 15 years, we have generated more than 10 million dollars in gross investments. Our proven performance in these times of fluctuating markets is your guarantee of stable personal growth towards a richer tomorrow. If you are looking for imaginative investment guidance tempered by traditional Lithuanian prudence, let us take you under our wings. . . .

VYTAUTAS VEBELIŪNAS, Lito prezidentas

Jau virš 15 metų veikianti Lito Organizacija yra sutelkusi virš 10 milijonų bruto turto. Paskutiniu laiku pasaulio valiutomis svyruojant Litas vikriai ir sėkmingai prekiauja auksu ir kitomis pastoviomis vertybėmis.

PELNINGAI IŠNAUDOKIME PASAULIO ŪKINIUS SVYRAVIMUS!

PRIEŠ GALUTINĮ SPRENDIMĄ TARKITĖS SU:

LITAS INVESTING CO., INC.

CORPORATE HEADQUARTERS
86-01 114th Street
Richmond Hill, N.Y. 11418
(212) 441-6799

SALES OFFICE
120 Wall Street
New York, N.Y. 10005
(212) 344-1300

ON THE LITHUANIAN WAVE LENGTH

By VYTAUTAS SIRVYDAS

The Lithuanian American Council, established in 1940 to fight for the restoration of a free Lithuania, is now established in 13 states. Every four years it calls together a Congress of Lithuanian Americans in conjunction with its own annual meeting which took place in Cleveland, Ohio, this year, drawing 206 delegates. Main speaker was a former president of the Council, Dr. Kazys Bobelis, who pointed out the Helsinki agreements are ever more solidly valued in Europe as the proper means to force Soviet compliance to civic and humanitarian principles.

Lithuanian-Americans finally succeeded in persuading the Department of Education in Washington to grant \$40,000 toward the establishment of special Lithuanian courses. The funds will pay teachers to teach these special Saturday classes which Lithuanian parents, often with the support of the Lithuanian American Community, Inc., have kept going the past 30 years in the United States. Last year there were 28 such classes with 247 teachers and 1925 students.

You will find nothing about Edward "Moose" Krause in our Lithuanian and English encyclopedias, though he was born Kriauciunas in Chicago on Feb. 13, 1913. At a recent Notre Dame-South Carolina football game the official program had this note: "Krause is Notre Dame's athletic director for the past 30 years. A legendary figure on the Notre Dame Irish sports scene, Krause has served the University as a student athlete, coach and administrator since he first came to the campus nearly 50 years ago. Under his leadership and guidance, Notre Dame's tradition-rich athletic program has continued to gain national prestige and respect in every aspect of collegiate years and now occupies a lofty position few universities can match."

As a 6 foot 3 inch, 200 pounder, Krause started his athletic career at La Salle High School on Chicago's South Side and took his school to the national Catholic prep basketball championship. After graduation from Notre Dame in 1934, Krause served as basketball and football coach at St. Mary's College in Minnesota and later at Holy Cross. He assumed the head basketball position at Notre Dame in 1943 and in six seasons guided it to 98 wins and 48 losses. On March 22, 1949, at the age of 36, Krause was appointed athletic director at his old alma mater.

During the years he has been recognized by many groups for his civic and humanitarian as well as athletic contributions. For instance, in 1972 he was inducted into the Knights of Malta, the highest honor a Catholic layman can receive, at ceremonies conducted by Cardinal Cooke in St. Patrick's Cathedral in New York City. Only 850 Americans are members of this organization formed

in the 11th century at Malta. Krause married Elizabeth Linden of Chicago on August 29, 1938. They have three children: Rev. Edward Krause, Jr., Mary Elsie Carrigan and Philip Charles.

The Soviet censorship refused to admit quite a number of American books to the Moscow International Book Fair. Among them was **The Catholic Church: Dissent and Nationality in Soviet Lithuania** by American-Lithuanian Professor V. Stanley Vardys of the University of Oklahoma. The Daily Oklahoman published an interesting interview with the author on the matter.

German art and music critics were astounded to learn that Mykolas K. Ciurlionis (1875-1911) was Kandinsky's predecessor for abstract style painting. Some 130 paintings and music compositions by Ciurlionis were bought from Vilnius to an art and music festival in Berlin. Ciurlionis was known to exhibit this work around 1904, which establishes him as the originator of this form.

When the Red Army overran Lithuania in 1940 thousands of unsuspecting Lithuanians were deported to distant and ominous places. Some died, some returned, and others' fate is unknown. Several years ago one of the banished wrote a song for his mother for the traditional Kucios Eve meal. In Lithuanian, it ran:

*Neverk, motinėle, kad prie Kūčių stalo
Ne viena vieta bus tuščia;
Tu jos vieton dėk žalią eglės šaką
Ir, plotkele laužant, prisimink mane.*

An English translation may run:

*Weep not, oh mother dear, that at the
Kucios meal*

There'll be many an empty space;

*Just place there a twig of Christmas
green,*

*And, breaking the wafer, remember my
absent face.*

**KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ proga
sveikiname**

visus mūsų

skaitytojus, rėmėjus ir

bendradarbius

*linkime gražiausių švenčių ir laimingiausių
naujųjų metų!*

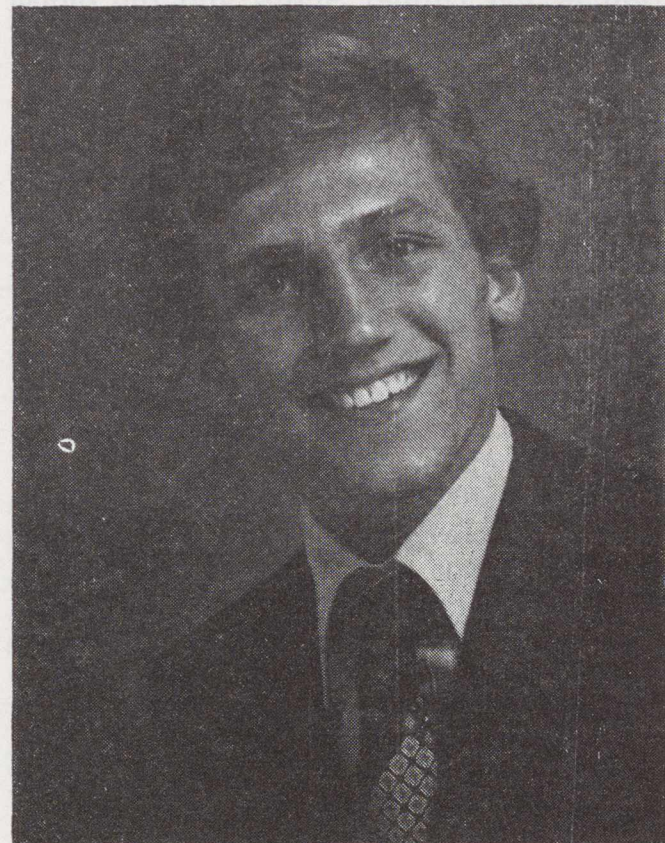
*Tikimes, kad visi susitiksime naujaisiais
metais.*

*"Lietuvių Dienų"
Redakcija, Administracija
ir Leidykla*

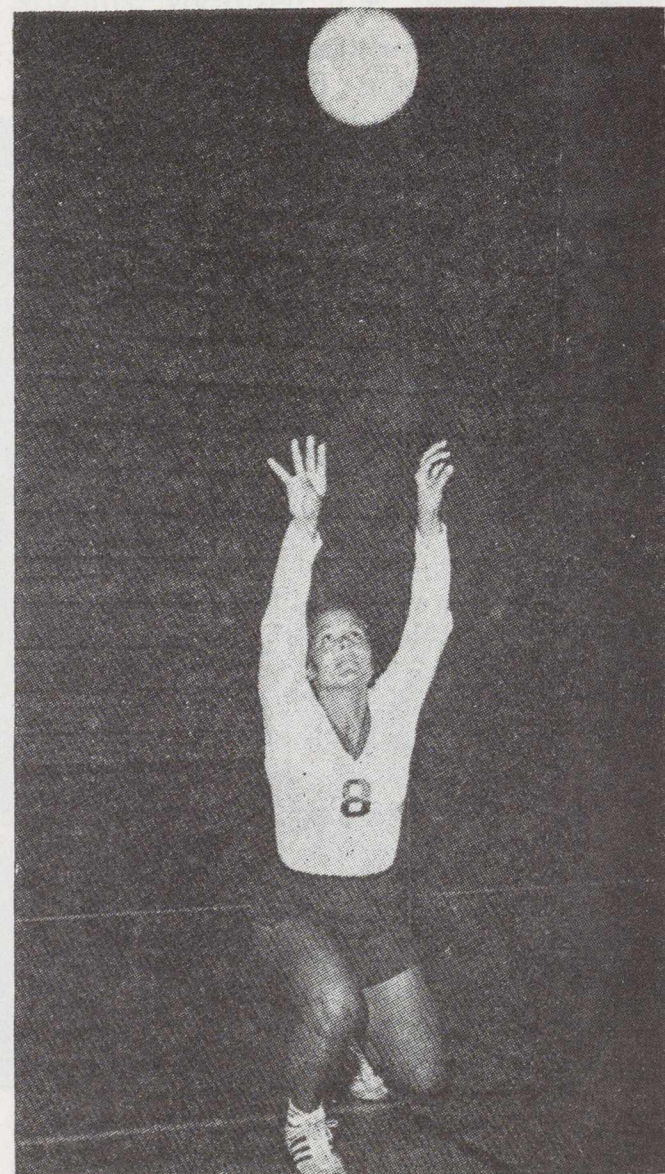

BUDDING LITHUANIAN ATHLETES

John Sprein, son of Juozas Sprein, is a 19-year-old, 6-3, 218-pound defensive linebacker at Pasadena City College, Pasadena, California. The city's newspaper had this to say about him: ". . . his combination of size, speed, acceleration, intensity, and intelligence made him the most feared linebacker in a conference uncommonly strong at the position." (11-25-79)

Jonas Spreinaitis (Sprein), Pasadenos kolegijos futbolo žaidikas.

Danute Bankaitis, attending Cleveland State University, is being closely watched for her performance in volleyball. She was the MVP in last year's Ohio Large College Championships.

Danutė Bankaitytė, pasižymėjusi tinklinio žaidikė Clevelando valst. universitete.

Alarm Over Russification Increases

Two samizdat journal articles and an appeal circulating in the University of Vilnius indicate alarm over the intensified Russification in Lithuania.

The appeal urges students to fight against the "falsification and distortion of the history of Lithuania," the slandering of Lithuania's political and ideological leaders, and the persecution of religious believers. It states further: "The occupation government understands that the only brake to denationalization is national consciousness, which is promoted by the national language and press. Therefore, restrictions imposed on the Lithuanian language and press are the means most widely used by the occupying power: the native tongue has been pushed out of the offices, book circulation is reduced." The following examples are excerpted from the articles:

- City executive committees do not permit signs and posters in Lithuanian only but do permit signs in Russian only.

- The Lithuanian-language wall calendars and holiday cards disappear "from under the counter" but Russian language calendars can be obtained freely.

- Dissertations and scientific articles must be written in Russian only . . . "as a result, few scientists (outside the humanities) can speak on their subject extensively and correctly in the Lithuanian language."

- More authors write their books on Lithuanian culture and art in Russian since publication is difficult if written in Lithuanian.

- Radio and television broadcasts are increasingly in Russian, transmitted from Moscow or other Russian cities.

- The circulation and scope of Lithuanian magazines and newspapers have been reduced.

- Russian is to be taught in kindergarten and primary grades; moreover, no less than two subjects . . . will be taught in Russian in all grades.

Regarding the efforts, the *Perspektyvos* pleads: "We must wage an iron-fisted resistance against the denationalization imposed on us . . . Let us not be afraid to protest in the meetings of parents against the new measures of Russification in kindergartens and schools. Let us bare our actions on the right to learn in one's native language, **guaranteed** (emphasis ours) in the Constitution—let us **boycott** classes if individual disciplines are taught in Russian! Let us not be afraid of threats that this might negatively affect the student's grades, or to hurt his chances of entering a university . . ."

Ausra warns: "Brothers and sisters, do not forget that the fate of our language is the fate of our nation. If we fail to repulse this fateful challenge, Lithuania may be erased once and for all from the future development of history . . . Ignore the newest means of Russification in all possible ways. May our families become the hearths, where the native tongue is nurtured."

Lithuanians living abroad are urged to "inform the free nations of the world of the attempt to rob Lithuania of its native language. "May the United Nations Organization find out about our mistreatment. May the year 1979 be not only the year of Namibia, but also the year of Lithuania," says the article.

Lithuanians' Role

It was regrettable that the news coverage (Dec. 7) concerning the bombing of an apartment house in Santa Monica may have contributed to the continued misimpression that some people continue to hold of Lithuanian activities concerning Lithuanian Jews during World War II: the misimpression being that Lithuanians were anti-semitic and participated wholeheartedly in Hitler's atrocities.

While indeed there may have been individuals who joined the Nazi war machine, the Lithuanian nation as a whole steadfastly resisted involvement in Nazi pogroms. In fact, it was the only German-conquered nation that did not form a national unit of the SS.

GEORGE J. GLIAUDYS JR.
West Covina
(L.A. Times, Dec. 20, 1979)

Dr. Viktoras and Dr. Elena Ceicys, supporters of Lithuanian activities, donate \$5000 to the Kent State University Lithuanian Fund. Cleveland's Neo-Lithuania President Dr. V. Stankus accepts the donation.

Dr. Viktoras ir dr. Elena Čeičiai, lietuviškų reikalų rėmėjai, Kento universiteto Lituanistikos fondui paaukojo \$5000, kuriuos priima korp. Neo-Lithuania Clevelando sk. pirn. dr. V. Stankus. Foto V. Bacevičius

Vilia Variakojis poses with part of the trophies won in the opera and pop competition of the Southwestern Music Festival in California for the last three years.

Vilia Variakojis su daugybe trofėjų laimėtų konkursuose Southwestern muzikos festivaliuose.

SENATE COMMITTEE PASSES BALTIC RESOLUTION

On December 13, the Senate Foreign Relations Committee unanimously adopted the Baltic resolution which had earlier been passed by the full House. While S. Con. Res. 54, identical to the House version of H. Con. Res. 200, had been introduced in the Senate by Senator H. Baker (R-Tenn.), the Committee substituted and adopted H. Con. Res. 200 so that both chamber would be in agreement on the same legislation.

The resolution still has to be voted on by the full Senate in plenary session. This may take place before the Senate goes into recess. However, the Senate still has a very full schedule and final vote on the resolution may take place in January. Balts should continue writing to their own Senators, asking them to support H. Con. Res. 200 and to make statements on the resolution when the full Senate considers it.

NOTICE TO OUR CANADIAN SUBSCRIBERS

In making remittances for subscriptions to "Lithuanian Days," please make out your checks in the following amounts:

On U.S. Banks—\$18.00

On Canadian Bank Checks-U.S. dollars—\$20.00.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis,
'Gifts International', 'Parama', 'Terra',
'Marginiai'.
Cleveland, Ohio — J. Žilionis
Detroit, Mich. —
St. Anthony's Parish Library.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — F. Sodaitis
Sydney — Kun. P. Butkus.
Glen Osmond, S. A. — E. Reisoniene.
Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
P. Misevičius.
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)

ALBINAS KURKULIS

Stock" Brokeris ir vice prezidentas
Rodman & Renshaw, Inc.

Members New York Stock Ex-
change and other Principal
Exchanges

209 So. La Salle St., Chicago, Ill.
(312) 332-0560 60604
Skambinti "Collect" iš bet kur JAV

V. Ramonas

CROSSES (KRYŽIAI)

Romanas

I anglų kalbą vertė Milton Starck.
Iliustruota grafiškais piešiniais.

329 ps. Kaina \$4.00

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE"

Siųskite metinę prenumeratą \$5.00

Užsakykite LAV savo giminėms
bei draugams, gyvenantiems rytinė-
je ir vidurio Amerikos valstybėse,
tegu susipažįsta su mūsų veikla ir
gyvenimu.

Galima LAV užsisakyti ir patele-
fonuojant — NO 4-2919.

90029.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p. p.
Išlaiko L. Radijo Klubas.

Programų koordinatorius Vladas GILYS

3329½ Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213) 662-6906

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WCAO 104 meg.
Programos vedėjai: Albertas Južkus,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
11:30 — 12:00 val. 1430 AM iš WWEL
12:10 — 1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama Stepono ir Valentinos Minkų, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — WNSR - 1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS RADIJO ŠEIMA

7 programos savaitėje

Monday through Friday 5:30 pm—6 pm
Saturday & Sunday 8:30—9:30 am
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos.
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEMlock 4-2413.

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
9 val. vakaro;

Visos laidos iš tos pačios stoties WOPA
1490 AM banga.

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ, 2646 W. 71st
St. Chicago, Ill. 60629 Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aldų" programa

kas šeštadienį 12:30 p. p.
1110 AM banga, WTIS stotis.

Veda Kazė Brazdžionytė

Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill 60629
Telefonas 312-778-5374

Atstovas St. Petersburg — K. Kleiva,
telef. 360-1479.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa
TĖVYNĖS GARSAI

[steigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc
Vedėjas Juozas Stempužis.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226

WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare

Programos reikalais kreiptis: Albert Misiu-
nas, 2483 Woodmere, Detroit, MI 48209,
tel. 841-3026; Algis Zaparackas, 4120
Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072,
tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:20—9:00 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas. Visais reikalais
kreiptis Antanas Janušis, 16778 Rougeway
Dr., Livonia, Mich. 48154. Tel. 421-4696

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840

Kiekv. sekmadienį 4:30 - 5:30 val. p. p.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius.

Pranešėjai:

Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Lioginas Kapeckas

273 Victoria Rd., Hartford CT 06114
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kiekv. šešt. 4-5 v. p. p. ir 7-8 v. v.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.

Direktorius Jokubas J. Stukas,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)

Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg

Vedėjas Prof. J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: Romas Kezys, 217-25 54th Ave.
Bayside, N. Y. 11364
Telefonas: 229-9134

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12:30 — 1:00 p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15243

Hot Springs, Ark.

Lietuviška Radijo programa

"LEISKIT Į TĖVYNĘ"

Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekvieną mėnesio antrą, trečią ir ketvirtą
sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS, FM banga 97,5 M.

Programos vedėja Salomėja Šmaižienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

Rochester, N. Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto

Stotis: WXXI-FM 91.5 MC

Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.

Klubo valdyba: Al. Gečas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta
Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.

Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY
14621

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS BALSAS

W — 104 FM Stereo

Sekmadieniais 8 — 9 val. vak.

Ved. Viktoras Vaitkus

10 John St., Waterbury, Ct. 06708

Tel. 756-5173; 754-8780

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.

CFMB stotis — Banga 1410.

Programos vedėjas L. Stankevičius.

1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada

Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30 - 2:00 po pietų

Visos programos transliuojamos iš

Toronto stoties CHIN, banga 101 FM

Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius.

614 Tedwyn Dr.

Mississauga, Ont., Canada

L5A 1K2

Tel. (416) 275-3134

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku.

41.15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas Dr. J. Gailius.

Circonvallazione NOMETANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku

ir kiekv. vakarą 20:15 - 20:30 Lietuvos laik
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radic
CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Išsteigta 1966

WCIU - TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100

Tolius šlutas, vald. pirm.

GARBĖS PRENUMERATORIAI

J. Ankudas, MD, Baltimore, Md.
Peter Atkočiūnas, D.D.C., Cicero, IL.
Br. Aušrotas, Juno Beach, Fl.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA
Dr. C. K. Bobelis, Fl.
A. Braškys, Canada, Ont.
Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
Vyt. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles.
Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
John Čiurlionis, PA.
Dr. J. Dėdinas, Elmhurst, Ill.
Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
A. Dičius, CA.
Vincas Dovydaitis, San Clemente, Calif.
Br. Galinis, Norvell, MA.
Mrs Venice Grantham.
Paul Gylys, Olympia, Wash.
E. & L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
Dr. J. Jurgilas, Granada Hills, Calif.
J. Jurkūnas, ILL.
K. Karuža, CA.
St. Keterauskas, Los Angeles,
G. Kazlauskas, Los Angeles, CA.
Dr. P. Kisielius, Cicero, Ill.
A. Kriukėnas, MA.
E. Kronas, Canada.
Msgr J. Kučingis, Los Angeles,
J. L. Levickas, FLA.
Mary J. Lietuvnikas, Orlando, FL.
A. & L. Mažeikos, Marina del Rei, Ca.
G. Mažulienė, CA.
W. Maker, Burbank, CA.
W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
Balys Maskeliūnas.
Msgr. L. Mendelis, Baltimore,
M. Merkevičius, Omaha, NB
E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N.Y.
Dr. Vyt. Mileris, Livonia, MI.
A. Musteikis, Fallon, NE.
J. Narbutas, FLA.
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
Frank Petrauskas, Syracuse, N.Y.
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, N.M.
Kun. V. Radvina, Calif. - \$30.
P. Sakas, Los Angeles, CA.
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, Calif.
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL.
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, Viktoras D. Stankus.
J. Stakėnas, ILL.
Jonas Talandis, Olympia Fields, TALKA, Hamiltono Lietuvių Kredito kooperatyvas, Canada.
A. Rapšys, Norco, CA.
Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, CA.
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA.

Ateitininkų sąjūdis

(Atkeltas iš 3 psl.)

dyje moksleivių ateitininkų sąjunga buvo išaugusi iki 11000, studentų, pasiskirsčiusių į korporacijas, 800 ir sendraugių apie 600. Buvo leidžiamas aukšto lygio katalikų kultūros žurnalas Židinys, moksleiviams Ateitis ir jaunesniesiems moksleiviams — Ateities Spinduliai. Tačiau ir laisvoje tėvynėje ateitininkai nevisada buvo švelniai glamonėjami, nes jie yra kovojančios organizacijos nariai.

Lietuvą okupavus raudonajai armijai, pirmoje eilėje Stalino despotizmo aukos buvo patriotinių organizacijų nariai, kurių tarpe nukentėjo daugelis ateitininkų. 1941 m. RAINIŲ MIŠKELYJE, prie Telšių buvo nukankintas Herminegildas Žvirgzdinas, Telšių gimnazijos ateitininkų kuopos pirmininkas, 20 metų jaunuolis. Buvęs Ateitininkų federacijos vadas prof. Pranas Dovydaitis 1942 m. mirė Sverdlovsko kalėjime. Vyskupas Vincas Borisevičius, apkaltintas rėmęs partizanus, 1947 m. buvo nužudytas. Arkivyskupas Mečislovas Reinys dėl ryšių su partizanais 1953 m. mirė Vadimiro kalėjime. Legendariškas partizanų vadas Juozas Lukša-Daumantas, grįžęs iš užsienio į Lietuvą, 1951 m. žuvo išduotas mieške prie Veiverių. Nužudyti ar buvo kankinami daugybė kitų, kurių neįmanoma trumpame straipsnyje išvardinti.

Ir nacių okupacijoje ateitininkai nukentėjo. Vien Stutthofio koncentracijos lageryje mirė kun. Alfonsas Lipniūnas, gimnazijos direkt. Kazys Bauba (užmuštas smūgiu į galvą), gimn. dir. Antanas Januševičius, inž. Antanas Šapalas. Čia paminėta tik keletas ateitininkų, ėjusių Golgotos kelią. Iš tikrųjų jų buvo šimtai.

Ir atsidūrę už Lietuvos ribų, ateitininkai dariniai pritaikė savo tveiklą prie pasikeitusių sąlygų. Šiuo metu gausiausiai ir stipriausiai ateitininkai veikia J. Amerikos Valstybėse. Čia leidžiamas ir mėnesinis žurnalas Ateitis, labai įdomiai redaguojamas kun. dr. Kęstučio Trimako. Ateitininkai gražiai veikia ir kituose kraštuose: Kanadoje, Vokietijoje, Australijoje, Brazilijoje. Jų skaičius siekia apie 2000.

Ateitininkų vadais Lietuvoje yra buvę pasižymėję visuomenininkai ar mokslininkai: prof. P. Povydaitis, prof. S. Šalkauskis, prof. Kazys Pakštas, ir jau už Lietuvos ribų — dr. A. Damušis, prof. S. Sužiedėlis, dr. J. Girnius, prof. J. Pikūnas, dr. P. Kisielius ir praėjusią vasarą vykusiuose korespondenciniu būdu rinkimuose penkerių metų terminui išrinktas Juozas B. Laučka.

Ignas Medziukas

NOTE OUR EXPANDED ENGLISH SECTION. IF YOU SUPPORT THIS CHANGE, SUBSCRIBE FOR YOUR CHILDREN OR YOUR FRIENDS. —Ed.

ALBINAS MARKEVIČIUS

Apdraudos Agentūra

M. & R. AMERICANA

Insurance Service, Inc.

2113 Wilshire Blvd.
SANTA MONICA, CA 90403

393-9801
828-7525

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Anka — savininkai

4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510
2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
Telefonas: (312) 737-6784

— ir —

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Garbės prenumeratoriai

Rev. P. Sabulis, Waterbury, Ct.
M. Sarauskas, Winn., Canada.
Juozas Truskauskas, Los Angeles, CA.
Rev. Ignas Urbonas, Gary, IN.
Vytautas Vidugiris, Los Angeles
J. Vitėnas, Washington, D.C.
A. Yutz, Munhall, PA.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.
Slava Žemelytė, Canada -

Labai ačiū visiems parėmusiems L.D. žurnalo leidimą —

A. Skirius, leidėjas

AUKOJO PAREMTI SPAUDAI

M. Merkevičius — \$25.
Slava Žemelytė — \$75.
A. Vabalas (Venezuela) — \$5.
Jonas Salys — \$2.

Dr. Alfa Kontvis rašo:

“Kad “Lietuvių Dienos” nenustotų apšviesti lietuvių išeivių kultūros ir meno kelius, — pridėdau mažą auką”.

— Labai ačiū už finansinį LD žurnalo parėmimą — auką \$100.

Leidėjas

TAUPYKITE DABAR

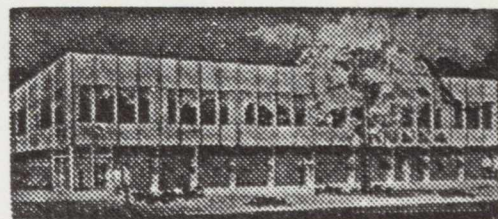
Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

8% — 8 metų su \$500.00, minimum
7½% — 6 metų su \$500.00, minimum
7½% — 4 metų su \$500.00, minimum
6¾% — 30 mėn. su \$500.00, minimum
6½% — 1 metų su \$500.00, minimum

Savings insrd. to \$40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAIUSKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

**Come under our wing
We Care
What Happens to You**

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue (at Sacramento) Chicago 60632 phone: 847-1140

6141 Archer Avenue (at Austin) Chicago 60638 phone: 767-5200

2555 West 47th Street, Chicago 60632 phone: 523-1083

301 West Galena Boulevard, Aurora 60507 phone: 892-1140

21 Boulder Hill Pass, Boulder Hill 60538 phone: 897-1166

5100 Forest Avenue, Downers Grove 60515 phone: 963-1140

94th and Roberts Road, Hickory Hills 60457 phone: 598-5050

Hill Creek Shopping Center, Hickory Hills 60457 phone: 599-1977

23 North Main Street, Lombard 60148 phone: 627-1140

